

Domoljub

V Ljubljani 21. avgusta 1940

Cena 53 • Štev. 34

Balkan se mirno ureja

Te dni se med Romunijo in Madžarsko ter Bolgarijo razvijajo pogajanja, ki naj pospešijo miren sporazum med temi tremi državami. Ko je Romunija morala Sovjetiji odstopiti Besarabijo in severno Bukovino, se je na Madžarskem in v Bolgariji začelo okrepljeno gibanje zato, da naj Romunija vrne obema državam tisto ozemlje, ki je po večini naseljeno ali z bolgarskimi ali pa z madžarskimi prebivalstvom. Mirna pogajanja med Romunijo in njenimi sosedoma bi naj preprečila, da bi prišlo mogoče do krvavega obračunavanja med temi tremi državami. Vihar nad tem delom Evrope bi gotovo potegnil za seboj še ves Balkan. Nemška in italijanska vlada sta povabili k sebi romunske, madžarske in bolgarske državnike; vsi listi so po teh sestankih pisali, da sta Nemčija in Italija nujno nasvetovali tem državam, da naj se sporazumejo o mejah, ki se naj nanovo potegnejo okoli Romunije.

Pogajanja med Bolgarijo in Romunijo so se začela najprej in se po poročilih, ki prihajajo iz Crajove, razvijajo zelo ugodno. Tak optimizem pa ni na mestu za pogajanja, ki potekajo med Madžarsko in Romunijo. Madžarska je dostavila romunski vladi zelo velike zahteve; baje zahteva Madžarska, da ji Romunija odstopi dve tretjini Sedmograške. Težko bi se našla v Romuniji taka vlada, ki bi mogla pristati na tako velike madžarske zahteve. V sedanji romunski vladi pa so tudi zastopniki Železne garde, to je tiste organizacije, ki ima zelo mnogo svojih pristašev v novi Romuniji, to je na Sedmograškem.

Med temi pogajanjimi romunske vlade z njenimi sosedomi lahko ločimo dvoje: z Madžarsko se poravnava računi, ki so nastali iz mirovnih pogodb, ki so zaključile svetovno vojno, med Romunijo in Bolgarijo pa se urejajo zadeve, ki nimajo nobene zveze z mirovnimi pogodbami iz leta 1918, ampak se poravnava stari balkanski račun. Romunija je namreč južno Dobrudžo, ki jo bo sedaj vrnila Bolgariji, zasedla po balkanski vojni v letu 1912 in bolgarska vlada zahteva torej od Romunije poravnavo računa, ki je nastal takrat, ko so se balkanske države ravno najbolj junsko in z največjim zagonom borile za svojo neodvisnost in samostojnost. Po novicah iz Crajove potekajo ravno ta pogajanja med Romunijo in Bolgarijo zelo ugodno, kar nam napoveduje, da se bodo vsi mogoče še viseči balkanski računi lahko hitro in brez večjih težav poravnali in da zaradi tega najbrž ne bo prišlo do nobenih nesreč. Tak srečen postopek za odstranitev medsebojnega nezaupanja je treba zelo pozdraviti, ker dokazuje, da je ravno v najbolj kritičnih razmerah vzajemnost in razumevanje

med balkanskimi narodi tako velika, da se dajo vse zadeve urediti s poštenim in častnim kompromisom. Če se napoveduje ugoden potek pogajanj med Bolgarijo in Romunijo, to samo dokazuje, da je na obeh straneh zelo mnogo dobre volje, veliko zavesti o odgovornosti v sedanjih časih in pa velika ljubezen do skupne dobrine Balkana — do miru, ki je gotovo vsem balkanskim narodom enako pri srcu.

Te dni je ves svet tudi razburila huda novica o tem, da je prišlo na meji med Grčijo in Albanijo do spopada in je bil tam ubit voditelj Albancev Hogia. Na Marijin praznik dne 15. avgusta pa je neznana podmornica pred otokom Tinos potopila grško križarko »Hela« in ves svet je mogel zopet z večjo skrbjo ugotoviti, da je nastal nevaren položaj, ko se lahko ob prvi neprevidni potezi sproži vihar nad Grčijo in če bi tam zagorel požar, ne bi nikdo mogel poročkovati zato, kje bi se ta požar ravno ustavil.

Toda grška vlada je ohranila mirne živce in nikjer se ni začelo širiti razburjenje ali povpraševanje za tem, kdo je križarko potopil. Vpliv tujih velesil, ki so za mir na Balkanu, se je ugodno čutil pri vsej tej zadevi in kmalu se je začela napetost okoli Grčije mirneje presojati. Čas pa je danes izredno dragoceni zavznik vseh tistih, ki žele mir in najbrž lahko že upamo, da je čas postavil med razne spotike že toliko pregraj, da ob albanski meji napetost ne bo nikakor povečana.

Kaj bi bilo, če bi ob takih priilikah balkanski narodi nosili s seboj takšne obračune, ki se sedaj na zahodu in drugod tako krvavo urejajo. Res je, balkanski narodi so v težavah in trpljenju urejali svoje meje, toda izgleda, da se je povsod dosegla že tolikšna stopnja politične zrelosti, da se povsod čuti danes večja zavest skupnosti in vsejedenosti kakor pa gon po razdvojenosti ali dvomljivi dobičkaželjnosti. Srečen zaključek pogajanj med Romunijo in Bolgarijo bo najlepši dokaz zato, da balkanski narodi vedo ceniti sedanji položaj in da je zato spoznanje, da je potrebno mirno urejanje vseh zadev, najdragocenejše in ki nas vse veže.

„Prijatelji Rusije“

V Slovenskem delavcu čitamo sledeče pomembne vrstice:

Iz cele Slovenije dobivamo poročila, kako pri raznih pivskih omizjih ljudje brez narodnega prepričanja po vinski kapljici onoteni v sentimentalnosti deklamirajo o matjuški Rusiji in vseslovanstvu. Po tovarniških objektih hodijo internacionalni agenti ter slovensko delavstvo z brošurami in letaki brez vsake vrednosti skušajo prepričati, da je ruski boljševizem tam za delavne stanove ustvaril vzor, po katerem bi morali tudi slovenski delavci hrepeneti.

Z raznimi, pocobilice kruha sitimi gospodi, ki so započeli akcijo za društvo prijateljev današnje Rusije, komunistični agenti na prazne pole pobirajo podpise za Rusijo kakor, da bi bilo to sploh potrebno.

Brezdvomno vsi Slovenci brez razlike smo prijatelji težko preizkušene ruskega naroda. Vsem se smili. Vsi mu želimo, da bi se razmere tam skoro normalizirale, da bi vsak svoj košček kruha mogel. použiti brez strahu in brez hinavskega klečeplazenja pred njegovimi predpostavljanimi. Želimo mu, da bi mogel zopet svobodno občevati s svojimi Bogom, da bi ga nihče ne preganjal in da bi ikona v stanovanju še ne bila zločin, ki vzame članu ruskega naroda vse pravice do življenja.

Vsi prijatelji Rusije, ves slovenski narod se z bridkosti spominja nazaj na par preteklih desetletij in na ogromno človeško žrtve, ki so jih razne slavnoznane čistke v tem kratkem času zahtevale, da so se mogli na oblasti obdržati ljudje, ki s čustvovanjem ruske slovenske duše niso imeli nobene sorodnosti.

Biti prijatelj kakega naroda, se pravi, čutiti s trpljenjem njegovih širokih mas in se veseliti morebitnih njihovih pridobitev. Ne pravi pa se biti narodu prijatelj, delati za protimasovni teror in nasilje, ki se pod boljševiškim diktatorskim režimom ves čas obstoja proti narodnim množicam tako zelo izpričuje. Med prijatelje teh množic brez dvoma štejemo lahko ves verni slovenski narod, ki je ohranil do slovenske skupnosti v krvi in jeziku utemeljeno staro sočustvovanje in ki ga zato nikjer ni treba še posebej utemeljevati s kakimi posebnimi društvi prijateljev Rusije ali z zbiranjem podpisov zanj.

Mi bi se upali tu zapisati, da je to zbiranje podpisov in ustanavljanje društva za tiste same, ki podpise zbirajo in društva ustanavljajo, izpričevalo, da niso nič več v društvu slovenskega naroda samega, ker so se po svoji preteklosti in po svoji miselnosti iz njega izključili. Zato tudi niso nič več prijatelji.

(Nadaljevanje na prihodnji strani epodati 2)

Po bopscih

Na nemško-angelskem bojišču se je pred tedni že enkrat večkrat napad na Anglijo. Začetek in konec bojnega mnogih grifskavali, razredni in lakšni odzivno milijonskih armad proti angelskemu okupju, napadu z velikomaskinimi strelskimi napadi na različne življenjske važne naprave v Angliji. Letalski napadi se je začel predsedno vesitje in je trajal ves teden, dokler da se v petek ni vznemirili v boju, ki dalše presegaše vse, kar doslej poznajo zgodovinski letalski. Po angelskih poročilih je v petek prišlo tudi 2500 nemških letal, bombnikov in lovcev, tudi angelske prelobo, nato London in tudi druge druge kraje južno Anglije. Četiri roji letal so valili na vsem priležnosti in oglašili razjede. Nemški letalski odzivni ima dvojezični razred: 1. Nemški bojevo napredni letalski (na boji oskrbi) in tem, da mu omili najbolj važne vojne prisilnosti in orodje in industrije: naletje, da mu omili pregozo letalskih, da bi bilo napredno letalstvo v napredni okoliščini, in končno, da mu omili sredstvo v njegovem prometu in potrebnimi življenjskimi in vojaškimi potrebami. 2. Da omili napredno letalstvo in da za nadaljnje boje priboji gospodstvo in angelskim razredom (prostorom). Letalski je v boju takisto klesal in večni uspehi. Letalski se pripravljajo

pod italijevili odzivni naprednega razreda. Nemški poročila navajajo, da bo izbruh, ki jih je Anglija utrpela v letalstvu, kakor tudi po raznih prisilnostih in letalskih. Angelski razred je zdaj, kar nemški poročila ne morejo navajati, in se bo sedaj v prihodnosti, če ima Anglija dovolj letal, da bo sedaj napad vztrajal in preprečil, da ji nasproti ni ne porušil orednjega življenja njenega gospodarskega življenja.

Na italijansko-angelskem bojišču je bilo delovanje italijanskega letalstva po izrednem morju zelo živahno in se nile angelske postojanke skoraj vseh dni bombardirane. Angelsko letalstvo je poskušalo dvakrat v bombardiranjem nekaj garniziranih mest, a po italijanskih poročilih v svojih napadih ni uspelo. A tudi na našem so bile velike operacije. Italijani so podajevali svoje posilnosti v Anglijo. Sledilo in se je proti sredi teena razvila zelo huda bitka po italijanske prodiranje čete razreda na glavne angelske obrambne ale. Boji brez dvoma še vedno trajajo. Na drugih angelsko-italijanskih bojiščih pa je bilo opaziti le obsežno pripravljeno delo, ki napoveduje skorajše napade večjega obsega proti angelskim postojankam v Egiptu.

Kaj pa z našimi poročili

Na političnem polju je bilo zanimanje predsednega tedna oredno občeno okrog dvotično-ovropskih razredih, ki povzročajo v nemirjenju. Prvotni točki je Romunija, Gracija pa Gracija.

Romunija je na prijateljski, a zelo razen, nasel. Nemci in Italije začeli urejati svoje pore in Maščarsko in Bolgarijo. Sprva je izšlo, da bodo pogajanja z Bolgarijo hitro končana in da se bo Romunija potem, ko je z Bolgarijo opravila, začela razgovarjati s Maščari, s katerimi je bilo (tako) od začetka jasno, da bodo pogajanja mnogo hitrejša.

Gracija romunsko-italijanske narode, ampak na- mo dobri gracija in lepini gesli in z vidno proti ruskevi narodu. Ruski narodi so se tem raznim narodnim izkoreninjenjem življenjskega na primeren način za njihovo uspešno stitbo njegovim zatiranjem lepo zahvalili, ko bi raznje sploh vedel in ko bi se mogli.

Razume se, da tako za poslovnega vernega Slovence in pravim narodnim sestaviteljem in razredno notranjo inšerno povezanostjo z velikimi obratki slovenskim narodom, v državi naših prijateljev bojištev, da Sovetije in mesta. Ker imajo komunistični agitatorji v zbiranjem podpisov po o- vernosti in državi samo to namen, da se omogoči prodajalne smeri, se nočem pametno Slovence za to sketjo podpisovati na bo.

V samostojnih varnih se nam je zdelo, da očitno beseda potrdila, da miče ne bi zbiranje človeških (človeških razporeditvah) naših narodnih narodov za razne naše vrste: namene.

Opazila uredbišta: To zbiranje vseh pritožb očitno govila družba. Prijateljev sovjetske Romunije ni očitno.

Toči zaradi nekakega posredovanja Sovjetske Rusije se je razvoj z Bolgarijo zatrdil in je Bolgarija razreda stališča, da boe počakati, čisto brezno Romunija Maščari, odzidano po sovjetskem nasvetu, da se bo čisto pozneje. Kaj vse dobili, medtem ko je Maščarsko postavila tako velike zahteve, da skoraj ni moglo verjeti, da bi si jih kakor koli komun- skimi obna državi sprejeti. Pogajanja bojištev ne očitno stališč v neki zgodnji pol, iz katere ni izhoda. Med tem pa se politično oredno okrog drugega morja zaradi stališča Turcije in Sovjetske Rusije ter raznih zatiranih ali, ki tukaj vsledno verite, Gracija bojištev na neuprjetno.

Druga razbala točka je Gracija. Na grško-albanski boji se je pripetil uroš alban- skega voditelja in je italijanski list takoj izkazal Gracija in njeno vado, da je natu- skana od angelskih agentov, sprejeti in uroš, da bi povzročila težave na Balkanu. Ostra napoved, ki je nastopila, je dobila svoj vrh in raz v zahtevi nekaterih italijanskih listov, naj Italija v imenu Albanije doseže, da se severna grška pokrajina, kjer prebivajo Al- banci, priključit Albaniji. Itak že zelo nepri- jetno oznako je dobilo še novega strupa v in- javnostem porisanjem grške kriziske, ki je je neopazna podpornica podpisni kar v mirnem pristajenju. Ker je angelski list takoj začel z nekimi namigovanji, se je ita- lijanski list omogočil dvigniti in spet obdru- žine angelske spletke, ki da imajo v Gr- aciji svojo vado, da na vsaki način boje na Balkanu zanesti vojno. Ker je Gracija z vojasko pogodbo povezana z Turcijo, se je tudi nekaj očitnih in najnovejši potes na južni konci Balkana, tamboji Kar je Turcija še vedno zavezana Angliji. Razumavni raz- mer pravijo, da je potisaj strupen resen, a da je še vedno široka možnost, da se spor- redi na mirni način.

Zahvala

Podpisani se upravi »Demokracija« za izredno zahvaljuje za požarno podporo v mesecu:

1940 — dan

Interes in je splošno ob prišli da ni je požar imeli stanovanjsko hišo.

Demokracija vselej pravi: pravi pravi.

Franc Pingerčar

Mimo vas: P. J. Trebina in Dolomiti.

Tri pomembne uredb

V predložen tednu so izšli dve uredb:

1. Podpora vojev, poklicanih in oredni raz. Podpora se bodo izpisovale se tri mesece po smrti, da se njiva svoje razred druge državne podpore. Prošnje za podporo lahko vloži samo voji obveznik potem svoj vojske oblasti. Prošnje obdavi vojna oblast občni, ki prošnje dopolni z kupo, da bi bilo izvala podpora, na kar se pristojni obdavi okrajnemu sodišču, pri ka- terem je gospodarski odbor, ki mora v roku trih dni izdati odloč. V kolikor niso potreb- ne take dopolnitve. Uredba predvideva ka- zen od 50 do 200 din za samoupravne organe, ako grayobno ne dostavijo prošnje odbor za podporo.

Uredba o izvozu konj. Izvoz konj se vsi lahko na poslaji dovoljenja direkcije za vo- jnajo trgovino. Kolikšno in vrsto konj pre- pije trgovinski ministrstva. Zaradi razli- konjencev se bodo lahko izvali izvoz s- ma potem gospodarskih organizacij, ki bodo imele dovoljenje za to na predlog banke uprave. Izvozniki konj se bodo morali vedno zglašiti na direkciji za vnanjo trgo- vino, in bo kupce napotila na določeno go- spodarsko organizacijo. Odkup konj se bo vsi poči razredovim gospodarsko komisije.

Uredba o oživljanju in jedilnem oja. Po tej uredbi ima PRIZAD izključno pravo uvoza in izvoza letine po oredit, ki jih bo podpisal trgovinski minister. Bančni mi- nister bo daval PRIZAD-a na razpolago kredit, ki milijone dinarjev. Prodnitni oja bo- rijo prodajati oja po oredit, ki jih je pre- pisal trgovinski minister. Na zahtevo obdavi morajo pokazati prodniti vse poslovne knjige in dokumente in dovoliti pogled držav- nih organov v svoje poslovne prestori in skladih. Državni organi so obvezani obd- niti službeno tajnost o vseh podatkih. Pro- dnitni oja so obvezani v roku osmih dni od- njave ter uredb v »Službenih novinah« prijaviti. PRIZAD-a vse zaloge oživlje in oja. Za vsak pristopek te uredbi sledi kazen od 25 do 50% vrednosti kupljenega oibosa prodanega blaga brez dovoljenja PRIZAD-a. Če se zaloge oja ne prijavijo v roku osmih dni, sledi kazen do 6 mesecev in denarna ka- zen do 50.000 din. Gorje tri uredbi so ob- javljene v današnjih »Službenih novinah« in dopijo z današnjim dnem v veljavo.

VINA Vam radi predstavljamo vino, ki ga imamo v svoji ponudbi najugodnejše.

KAJ JE NOVEGA

Na Kurešček - h Kraljici miru!

Po želji ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana bodo na prvo nedeljo v septembru Ljubljanci poročali na Kurešček, pri mater božjo ljubega miru. Pa kakaj ravno na Kurešček, ko je vendar pot precej dolga in odročna? So tehtni razlogi, ki so odločilno vplivali, da so se odločujoči činitelji odločili za to romanje.

Kurešček namreč je že od nekdaj v zvezi z vojsko in mirom. Zaradi njegovega lepega razgleda so na tem hribu kurili kres, kadar je pridrl Turci v deželo. Grmada je ljudem naznanjala nevarnost za življenje, da so se pravočasno rešili in pripravili na obrambo. Navezani so bili na svojo pest in božjo pomoč. Zato so na Kureščku postavili cerkev, da bi jim Marija izprošila in varovala zaščitni mir. Tako ima Kurešček to posebnost, da je edina cerkev v naši škofiji — morda v v celji Jugoslaviji, kjer ljudje že stoletja kličejo Marijo na pomoč kot Kraljico miru.

Skozi stoletja so k tej cerkvi romali izanci, Ljubljanci, Šmarci, Vel. Laščani in iz ostalih delov stare kranjske dežele. Na Kureščku je bil nastavljen poseben duhovnik, da je oskrboval svetišče, vodil bratovščino Kraljice miru in pripravljati velike shode te bratovščine. Na leto so imeli šest velikih romanj ob večjih praznikih. Vsak večer so prižgali luč pred oltarjem Kraljice miru, da je gorela kot večna luč do jutranje zarje. Naši predniki so veliko žrtvovali za mir.

Kdo ve, če niso sedanji nemirni časi kazni, ker smo pozabili prositi za mir. Ne pozabimo, da nam ministri in vlade ne morejo dati miru. Da so oni brez moči, če Bog ne blagoslovi njihovih naporov! Posebno moški so poklicani, da se udeležijo procesije. Ali ni bolje iti v procesijo, kakor korakati v bojno črto? Ali zaslužimo mir, če za mir ničesar ne žrtvujemo! Procesijo bo vodil iz Golega na Kurešček prevzvišeni nadpastir naše škofije. Počastimo Kraljico miru — dokler je še čas!

DOMAČE NOVICE

d Tečaj katoliškega izobraženstva, trajajoč več dni, je bil pretekli teden v Kranju. Vsak dan je bilo več predavanj priznanih katoliških strokovnjakov in učenjakov. Udeleženci so dobili jasen vpogled v dejanski položaj, v katerem se naša družba nahaja, in dobili tudi enotne smernice, da bo katoliška kulturna sila mogla tvoriti sodelovanje v boju proti razkroju, ki je mnogo tudi zaradi zvođenosti katoliškega razumnosti in zaradi neednosti njegovega nastopa podl zahodni svet in ki v podobni izmeri ograža tudi naše življenje.

d Prevelila se je v Ljubljani Dopisna trgovska šola v svoja nove prostore na Kongresni trg 16/II (poleg uršulinske cerkve). Tamkaj sprejema stranke med uradnimi urami od 10 do 11 dopoldne ter vrši vpis. — Kakor znano, poučuje ta šola potom dopisovanja svoje učence doma trgovske predmete (književnost, računstvo, stenografijo itd.) ter tuje jezike (nemščino, italijanščino, francoščino itd.).

d 3.900.000 din je izposleval minister dr. Krek za zgradbo poslopja mineraloškega dela vseučilišča v Ljubljani. Delo je prevzel podjetnik Emil Tomažič.

d Mladi Slovenci iz Westfalije gostje mesta Kranja. Pred dobrimi tremi tedni je prišla na počitnice v Slovenijo kolonija 32 mladih Slovencev iz Westfalije, ki jih je nabrala po Westfaliji neumorna in požrtvovalna učiteljica, gđ. Marija Ažmanova. Kakor smo že poročali, so nemške oblasti poskrbele, da je bilo potovanje Slovencev čim ugodnejše. Skupina fantov je prebila počitnice na Zabreški planini pod Stolom, skupina deklic pa na Bokalcah pri Ljubljani. Da pa se nudi mladim gostom čim prijetnejše in zanimivejše bivanje v domovini, se je na posebno iniciativno organiziral v Kranju poseben pripravljalni odbor, da povabi za nekaj dni imenovane goste v Kranj. S pomočjo darožljivih src se je nabrala primerna vsota, da bodo

imeli gostje čim lepše vtise iz domovine. Ono nedeljo zjutraj so imeli gostje skupno sv. mašo v župni cerkvi, po zajtrku pa so se podali na kratek izlet na Šmarjetno goro. Popoldne so se odpeljali gostje z avtobusom v Cerklje, na božjo pot v Velesovo, oddal čez Predvor in Golnik nazaj v Kranj.

Šolsko naznanilo.

Objavljamo, da se vrši vpisovanje v

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ z pravico javnosti

dnevno od 9.—12. in od 15.—18.00 ure do pričetka rednega pouka dne 15. septembra. V tečaj se sprejemajo učenci (učenci), ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo z nižjetočajnim odločno svaženim izpitom. Leti imajo pravico do rodninskih doklad in dijakiških vozniških uglednosti na želaznici. Izprijčevalo o zaključnem izpitu tečaja služi kot dokaz redno izvršene vajeniške dobe in dveh let pomožniške prakse. — Vsa podrobna pojasnila in prospekte daje vodstvo tečaja.

Ravnateljstvo trgovskega učnega zavoda
v Ljubljani, Kongresni trg 2. Telefon 29-86.

d Skriti biser Slovenije (veličastno bazično Lurške Marije) in znameniti trapistovski samostan v Rajhenburgu ter stotere zanimivosti Zagreba boste videli ob dvodnevem »Lurškem« romanju 14. septembra. Posebni vlak: Ljubljana-Rajhenburg-Zagreb 75 din. — Sončna Dalmacija najlepša, najvabljivejša jeseni! Grozdja, smokev — obilo, morskakopel — blagodejna! Vsega boste imeli, obilo duhovnega veselja užili, če romate od 27. do 30. septembra v Split-Sinj. Izlet na otok Hvar! Cena 250 din. — Prijave za brezplačna podrobna navodila za oboje potovanje najpозnejše do 8. septembra na naslov: »Po božjem svetlu«, Ljubljana.

d Pravi slovenski vojak. Od nekdaj v Sloveniji nam pišejo: Večje število vojakov je bilo nekaj časa na orožnih vajah pri nas. Bili so sami Slovenci. Ves čas ni bilo slišati nobene slabe besede, nobene kletve. Pač pa so po končanem opravilu ve-

liko prepevali in tudi na harmoniko igrali. Pesmi so bile po večini narodne, nekaj tudi umetnih. Nedostojne pesmi ni bilo slišati. V nedeljo so s komandirjem vred prisostvovali službi božji v župni cerkvi; enkrat, ko ni bilo maše doma, so šli eno uro in pol daleč, da so mogli biti pri sv. maši. — Slovenski vojak je delaven. Ob prostem času so radi pomagali kmetom delati na polju, travniku, v gozdu, zlaeti tistim hišam, ki so imele svoje fante ali gospodarja na orožnih vajah. Hrane so imeli obilno. Preostanek so dajali revnim družinam; ker je tudi kruh preostajal, so ga razdelili revnim otrokom. Tak je pravi slovenski vojak!

d Zahvala. Ob svojem življenjskem jubileju sem bil deležen tolikih izrazov prijateljstva in naklonjenosti, da mi je nemogoče se vsakomur posebej zahvaliti. Zato prosim vse, ki so se me spomnili z lepimi željami in voščili, naj sprejmejo tem potom mojo iskreno zahvalo. Ivan Dežman.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na lačje kozarec naravnega »Franz-Josefa vode.

d Napol zastonj se boš vozil in še nagrado mogoče dobiš, če posetiš jesensko prireditve Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra. Na državnih železnicah bodo imeli posetniki polovično vozino. Vozna olajšava bo veljala za prihod v Ljubljano od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek pa od 31. avgusta do 14. septembra. Ko se napotiš z doma, zahtevaj na domači postaji ali pri Putniku mimo vozne karte še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din. Na velesejmu kupiš vstopnico in tam ti potrdijo v železniški izkaznici, da si bil na velesejmu, potlej se boš pa lahko peljal nazaj z istim voznim listkom, s katerim si prišel v Ljubljano. Ob povratku je treba dati na ljubljanskem kolodvoru vozni listek žigosati. Velesejemski uprava je pa pripravila posetnikom zopet lepe nagrade: Moirno kolo, radio aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, pohištvo, brzoparilnik, otroški voziček, več ur, vino, žganje, pivo, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor in nazaj, številna bivanja v kopalniških, letoviških in zdraviliških. Nagradenci bodo izžrebali 9. septembra popoldne na razstavišču. Na kupon vstopnice napiši svoje ime in ga vrzi v zapečateno žaro ob glavnem vходу na velesejmu. Za prijetno pričakovanje, da se ti pri žrebanju nasmešne sreča, je nekaj vredno.

d V Kmetijsko gospodinjstvi šoli Ubogili šolskih sester de Notre Dame v št. Jerneju se bo pričel letos redni pouk 1. oktobra 1940. Tečaj bo trajal do 31. marca 1941. Pogoje za sprejem daje vodstvo.

d Ne kupujte vojaškega blaga. V ljubljanski okolici in tudi po raznih obmejnih krajih se je silko razpasla grda navada, da ljudje kar naprej kupujejo razno vojaško blago, tako vojaške plašče, hlače, bluže, čevlje, posebno pa koruzo, oves in druge vojaške reči. V našem kazenskem zakonu je poseben paragraf, ki določa mestoma prav stroge kazni za tatvine in nakup ukradenih vojaških reči. Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani je bilo letos že več razprav proti vsem onim osebam, ki so od vojakov — rezervistov in aktivnih — nakupovali razno blago po sramotno nizkih cenah. V začetku junija letos je posestnik na Ježici Janez E. kupil od nekega vojaka 35 kg ovsu za 40 din, ko je sedaj oves že nad 2 din kg. Stvar je pri-

„Pa se morajo vendar poznati“

Mlad duhovnik — sedaj je že v večnosti — je svaril dekleta pred tako imenovanimi zaketnimi znanji in pred obetanjem zakona po gostilnah in po plesiščih. Svaril jih je javno, v cerkvi, na prišnici. Njemu na kljub se jih je potem še tisti večer zaročil na plesu troje mladih parov in seveda potem tudi opravilo tisto pot, po kateri pridejo mladi zaročenci do poročnega oltarja. Če bi nam bil odprt pogled v zakonsko kroniko omenjenih zaročencev, kaj menite, kolikokrat bi bila kronika popisana s solzami? In koliko bi bilo v nji povedanega o resnični sreči! Mislim, da bi bile vse strani — prazne ... Še na eno znanje naj opozorim. Znanje po časopisih. Mladenič prijetne znanje ... Dekle z nekaj tisočaki dote ... Pisma s slike pod naslovom »Tiha sreča«. In pedantno se glase tako sladkosti. Pa mi odgovorite vsi tisti in taki zakonci, ki ste se mešale in ženili na daljo, koliko ur tiste pričakovane »tihe sreče« ste doživeli? Ali ni sledilo taki poroki neštetokrat bridko razočaranje?

Šla ne dan. Državno tožilstvo je posestnika Janeza E. obtožilo prestopka nakupa vojaškega blaga po § 122 k. z. Kazenski sodnik-podredni na okrožnem sodišču je včeraj posestnika Janeza E., ki je nakup odkrito priznal, obsodil na 600 din denarne kazni, pogojno za 1 leto. Posestnik je obljubil, da ne bo nikdar več nakupoval vojaškega blaga, ker je imel že prvič velike neprilike in pa sitnosti.

d Ali res ni olja? Glede olja so časopisi že poročali, da je pomanjkanje le posledica špekulacij, da bi se cene dvignile — seveda v korist veleprodajalcev. Tako se je cena olja takoj, čim se je javnost sprijaznila z dejstvom, da je nastalo pomanjkanje, dvignila na 30 in več dinarjev za liter. V Ljubljani doživljamo na primer, da velja liter olja kar 36 din, pa navzlic tako visoki ceni ne dobiš več kakor pol litra. Hrvatsko časopisje pravi, da niso proti tej nesramni špekulaciji nastopile samo hrvatske oblasti, temveč se za pojav zanimajo tudi oblasti v Belgradu. Kako je v Ljubljani, ni znano. Gotovo pa je, da je v Dalmaciji še dosti oljčnega olja.

d Val, ki mnogo jede in stalno sede in trpe zaradi tege prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijeni porabi.

Ort. reg. B. št. 3077/38.

d Zakaj ni sladkorja. Za pomanjkanje sladkorja pravijo belgrajski časopisi, da ga je kriva edinole zločina špekulacija, nikakor pa ne pomanjkanje blaga. Po uradnih ugotovitvah je sladkorja na trgu zadosti, le da so ga brezvestni špekulantje skrili in ga držijo toliko časa, da bodo dosegli povišanje cene. V nemirnih časih so znali špekulantje ustvariti med potrošniki prepričanje, da ni sladkorja in tako bi ustvarili podlago, da bodo počakali na jesen, ko bo morda vlada zaradi višjih odkupnih cen sladkorne pese povišala prodajno ceno sladkorja. Podobno se je bilo zgodilo pred štirimi leti, vendar

se uprava ni pobrigala, da bi si vzroke tega pojava zapomnila in imela za sedanji primer pri roki vsa sredstva, s katerimi bi se dala ta špekulacija v kralj zadušiti.

d Kulturni in športni praznik je bil pred kratkim na Jesenicah. Iz vse Gorenjske so prihiteli ljudje na zanimiva tekmovanja. Sodelovalo je 900 ljudi, na Jesenice je prišlo nad 8000 udeležencev.

d Cenam primerne poviške zahtevajo. V Belgradu je bila seja delovnega odbora državnih in samoupravnih uslužbencev, na kateri je odbor razpravljal o gmoitem položaju državnih uslužbencev po nastopu uredbe o izrednih dodatkih državnih uslužbencev in upokojevcem. S temi dodatki gmoito vprašanje državnih uslužbencev še vedno ni rešeno in so na seji predlagali, naj se zato izda dopolnilna uredba, s katero se bodo povišali dodatki v sorazmerju z današnjimi cenami.

d Vse Iramazonske lože na Hrvatskem je razpustil hrvatski ban dr. Subašić.

d Trojčki. V novomeški ženski bolnišnici je dne 11. avgusta rodila zdrave trojčke žena banovinskega cestarja Klemenčiča Janca iz Hrušice 26, župnika Stopiča. Za krstnega botra so starši naprosili bana dr. M. Natlačenca, ki je z veseljem sprejel botratvo. Pri krstu, ki je bil 16. avgusta v kapiteljski cerkvi, je zastopal g. bana okrajni načelnik Vinko Vidmar. Trojčki nosijo imena: Marko, Vinko in Cvetko.

d Popolni nemški gimnazij s pravico javnosti dobila tudi Zagreb in Belgrad.

d Povprečni donos pšenice v Jugoslaviji na ha bo znašal letos samo 800 kg, dočim je lani znašal 1310 kg. Celotni pridelek se bo zato letos znižal od lanskih 28,7 na 16 milijonov stotov.

d Kaj bomo kupovali v Rusiji? Iz Belgrada poročajo, da so bili v trgovinski pogodbi, sklenjeni 18. maja v Moskvi, določene naslednje količine za medsebojno trgovino: za izvoz v SSSR do 50.000 dol. deteljnega semena, do 120.000 dol. boksita, do 150.000 dolarjev ekstraktov za strojenje kože in do 50 tisoč dolarjev za ferossilicij. Nasprotno so pa določene za izvoz k nam naslednje količine:

bombaž do 1.000.000 dol., petrolej do 100.000, parafin do 100.000, bencin do 100.000, azbest do 50.000, laneni odpadki do 80.000 in farmacevtski proizvodi do 20.000 dolarjev. Trgovski promet se bo razvijal na podlagi tri-mesečnega ravnotežja uvoza in izvoza in se bodo cene določile v ameriških dolarjih. Plačilo se bo izvršilo v Jugoslaviji po Narodni banki na osnovi svobodnega tečaja za dolar na belgrajski borzi. Prišla pa so tudi poročila, da bo dosednji sporazum še razširjen tako glede višine posameznih količin kakor tudi glede novih predmetov, ki bodo prevzeti v listo.

d Obrtna razstava v St. Vidu nad Ljubljano je bila v nedeljo popoldne 18. avgusta zaključena. Je to že sedma razstava in je njen letošnji uspeh posekal vse prejšnje prireditve, tako da so razstavljalci z uspehom razstave nad vse zadovoljni. Zadovoljni pa so bili tudi tisoči in tisoči obiskovalcev, ki so letošnjo razstavo zelo pohvalili.

d Uredba o meljavi. Iz Belgrada poročajo, da je v nekaj dneh pričakovati uredba o meljavi in standardizaciji moke, kjer je ta uredba že dokončno izdelana. Z uredbi niso določeni tipi moke, temveč je dano ministru trgovine in industrije pooblastilo, da uredi to vprašanje. Ni še torej gotovo ali bomo imeli eno ali tri vrste moke.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: pri Dev. Mar. v Polju banovinski kmetijski poročevalec Ludvik Rupelj, v Tržiču Neža Možina roj. Redek, pri Sv. Juriju ob Pesnici 90 letna Lebrova mati. v Colju hišni posestnik Franjo Matek, na Bledu trgovec Matevž Ulčar, v St. Vidu nad Ljubljano pekovski pomočnik Lenard Pire, v Zamostcu pri Sodražici lesni trgovec Lojze Cvar, v Slapni vsaj pri Treh farah trgovski sodrudnik Vraničar Alojzij, v St. Ilju pod Turjakom Marija Aberšek, roj. Prevotnik, v Čateških toplicah Josip Pretnar, trgovec v Ljubljani. — V Ljubljani so odšli v večnost: kienpanski mojster Ivan Wostner, v Zg. Šiški Marija Erjavet roj. Ahlin, viš. polic. stražnik v p. Buek Jakob in posestnik Mihael Dolžan. — Naj počivajo v miru!

Bojevniki na Brezjah

V nedeljo, dne 18. avgusta so prišli naši bojevniki iz raznih slovenskih krajev na Brezje, da priporočijo sebe in svoje in narod svoji Materi Božji.

Ze v soboto se je zbralo na Brezjah do 3000 romarjev. Ob 6 zvečer je bila seja Zveze bojevnikov, ki je obravnavala razna vprašanja, tikajoča se te ustanove. Pred sejo se je ustavil za kratek čas pri bojevniki tudi voditelj slovenskega naroda dr. Korožec. Zveza bojevnikov šteje danes okrog 40 skupin in do 6000 sodelujočih članov.

V nedeljo dopoldne je škof dr. Gregorij Rožman vprilo množice ljudstva in zastopnikov raznih oblasti blagoslovil novo postajo »Otoče-Brezje«. Navzoč je bil tudi ban dr. Natlačen. Po opravljeni blagoslovitvi so se vsi udeleženci odpeljali oziroma odšli peš do romarske cerkve na Brezjah. Tam pred cerkvijo je pozdravil knezoškofa dr. Rožmana in bana dr. Natlačenca predsednik Zveze bo-

jevnikov Mirko Ratej ob navzočnosti podpredsednika Zveze bojevnikov ter odborikov Pirca Jožeta in Wagnerja Rudolfa.

Ob 10 je škof dr. Rožman opravil daritev sv. maše in imel tudi lep nagovor, poudarjal, da moramo v prvi vrsti iskati božje kraljestvo, vse drugo nam bo pa navrženo. V svojem govoru je g. škof izvajal, da so se danes zbrali pri Materi božji na Brezjah stari bojevniki, ki so doživeli grozote vojne, prišli so pa tudi mlajši bojevniki v času, ko groze vsemu svetu nove vojne strahote. Prišli so prositi Marijo, naj jim izprosi pri Bogu mir, svobodo in red, da bomo mogli v redu izpolnjevati svoje dolžnosti tako, da si zaslužimo večno življenje. Po službi božji je godba zagrila žalostinke in zbor pevcev Zveze bojevnikov je zapel »Oj Doberdob«. Prevz. g. škof je opravil ob asistenci molitve za padle bojevnike v svetovni vojni. Na Brezjah, najslavitejši slovenski božji poti, se je zbralo v soboto in nedeljo do 10.000 ljudi.

RAZGLED PO SVETU

NEMCIJA

»Popolno obkroževanje Anglije. Nemški časopisi objavljajo dolgo uradno obvestilo, s katerim nemško vrhovno poveljstvo razglasa, da bo nemška oborožena sila odslej proti Angliji, ki se je pregrešila proti vsem predpisom mednarodnega prava o vojskovanju na morju, uporabila vsa sredstva, ki so ji na razpolago, da izvede popolno blokado vsega angleškega otočja. Odslej ne more več biti govora — pravi nemško obvestilo — o kakšni svobodni plovi okrog angleških obal. Neutrálne ladje, ki še vedno plovejo na račun Anglije, so izpostavljene istim nevarnostim, kakor angleške ladje. Nemška vlada je neutrálne vlade posvarila, naj prepovedo svojim ladjam plovo po vojnem območju, ki se odslej razteza okrog in okrog angleških otokov. Vsaka ladja, ki bi plula v to območje, je izpostavljena nevarnosti, da bo takoj uničena. Vse angleške obale so namreč natrošene z minami in nemška letala bodo napadla vsako ladjo, ki je bodo v tem območju zapazila.

»Zopet velika diplomatska delavnost nemške vlade. Na seotanku berlinskih predstavnikov tiska merodajni nem. politiki niso zanimali glasov o veliki diplomatski delavnosti Nemčije. Nasprotno je predstavnik zunanjega ministrstva izjavil, da se vodijo pogajanja z različnimi vladami. Obenem pa je omenjeni predstavnik poudaril, da se diplomatska delavnost ne more spraviti v zvezo s kakimi pogajanjmi za vpostavitve premirja. Ko bodo pogajanja dovolj razjasnjena, bo izdano uradno poročilo.

Najvažnejši angleški ustavni dokument »Magna charta« je bila prenesena v Kanado.

DROBNE

Angleži so umaknili svoje čete iz afriške Somalije, ki so jo Italijani zasedli.

Švicarski državljani, bivačeli na Angleškem, so se odpeljali v domovino.

Angleški listi napadajo vlado, ker je umaknila angleške čete iz kitajsko-japonskega Šangaja.

Bivšega predsednika češkoslovaške republike Beneša sta angleški kralj in kraljica povabila na kosilo.

Letošnja žetev v Mehiki je zadovoljiva. Je izjavil mehiški kmetijski minister.

9120 Nemcev, Avstrijcev in Italijanov so angleške oblasti od 10. julija dalje prepeljale v Kanado in Avstralijo.

Velike poplave, vsled katerih je utonilo več tisoč kmetov, so zopet nastale v srednji Kitajski.

Sovjeti so odpravili politične komisarje v rdeči vojski.

300 litrov človeške krvi za angleške ranjence bo postal tedensko v Anglijo ameriški Rdeči križ.

Nemci v USA so bili od nemškega generalnega konzulata v Newyorku pozvani, da se čimprej vrnejo v Nemčijo, ker da bodo morale Združene države Sev. Amerike zaradi Japonske vstopiti v vojno.

Na letališče v Soliji je prišlo ono nedeljo 10 nemških letal tipa Dornier 10. Letala je dobavila Nemčija za bolgarsko vojsko.

Polski ministrski predsednik Sikorski je izjavil, da so se od 50.000 poljskih vojakov Novo trgovinske pogodbe, veljavno do avgusta 1941, sta podpisali Sovjetska Rusija in Amerika.

v Franciji rešila najvažnejše edinice v Anglijo.

50.000 avtomobilov nameravajo v Franciji v polleta preurediti na pogon z lesnim plinom.

Obnovljen je telefonski in brzojavni promet v zasedeni Franciji.

Zelo slabo žetev so imeli letos na Švedskem.

Argentina je odgovorila francoski vladi da ne more izvažati argentinskega žita v Francijo.

Nova petrolejska polja so odkrili v okoličih ruskega Bakuja.

Grčija uradno izjavlja, da so albanskega voditelja Hođžo ubili Albanci sami.

Promet se je zopet poizvel v francoskem pristanišču Marseillu.

Splešne vojaške dolžnosti so uvedli v Mehiki.

Angleški minister Eden je imel govor, v katerem je izjavil, da se bo vojna končala najbrž v letošnjem poletju.

Zakon o telesni vzgoji bolgarske mladine bo v kratkem izdala bolgarska vlada.

40 odstotkov belgijskih beguncev je po nemškem uradnem poročilu v Franciji zbolelo.

V avstralskem Sidneju se je zrušilo letalo, v katerem so bili vojni minister Street, letalski minister Herborn in podpredsednik Galeb. Vsi mrtvi.

Francoska vlada je razpustila framasonske lože.

Pogajanja med Romunijo in Madžarsko so se začela v Turn-Severinu 16. avgusta. — Pogajanja bodo težavna in dolgotrajna.

Madžari sahtevajo dve tretjini Erdelja; Romuni so presenečeni.

100 japonskih vojnih ladij se je zbralo na obalah francoske Indokine (Azija).

V vsako hišo Domoljuba!

Pod vaško lipo

Žeparji! — Pozor!

Časopisi zadnjih dni poročajo o velikih uspehih, ki jih dosegajo žeparji po naših božjih potih. Tako poročajo o žeparju, ki je obladil nekega romarja za celih 13.000 din! Veste, ljudje božji, kaj vam bom na to zgodbo povedal? Kar odprite ušesa, pa boste člihal!

Oba zaslužita pošteno kazen: žepar in tisti, ki mu je priliko dal za tako tatvino! Na božjo pot s tolikimi tisočaki! To je ali višek baharije ali pa višek nezaupnosti. Če ne zaupaš svojega denarja svojim domačim, čemu imamo pa denarne zavode, hranilnice in zadruge! Ali je poštenost pri nas res že tako globoko padla, da mož ne zaupa denarja svoji ženi, ali je zapravljenost res že tako narasla, da oče ne zaupa denarja svojemu sinu ali svoji hčeri? Ali naši denarni zavodi niso vredni nobenega zaupanja več?

Pa pravite, da je mož mislil božjo pot združiti s tem, da bi bil šel malo po svojih kupčijah. Dobro! Ali je tudi pri kupčijah nezaupnost že toliko, da je treba nositi s sabo celo premoženje? Ali mož-beseda res nič več ne velja? Ne pri kupcu, ne pri plačniku? Ali ne zadostuje več, da daš pri nakupu nekaj are, ostanek pa poslejš po prejemu po pošti? Ali je strah pred poštnino večji kakor strah pred povsod prežečimi tatovi?

Kdor govoriti kaj ne ve

Njega dni smo imeli pesnika Prešerna, ki je dal od sebe tele besede:

»Kdor govoriti kaj ne ve,
on vreme hval' al' toži,
kdor pevec peti kaj ne ve,
o tetnih časih kroži.«

Zdi se mi, da je prvi del teh besedi že vedno resničen. Če se danes srečaš s človekom, ki ne ve, kako bi pogovor s teboj začel ali kako bi vodo napeljal na svoj mlin, te bo ogovoril: »Lepo vreme imamo,« ali pa: »Kar naprej in naprej dežuje!« morebiti še: »Ali danes bo vreme?«

Potem smo pa danes od Prešernovih dni še malo nazaj prišli. Nekateri ljudje danes ne znajo govoriti, če ne kvantajo in ne klafajo, ali pa, če ne kolnejo na drobno in na debelo. Poslušajmo pogovor po naših cestah ali po železnicah, tudi med »turisti« — upam, da razumete, zakaj smo jih stisnili med ušesa — torej po naših gorah in planinskih kočah, zlasti če čutijo v bližini duhovnika, ki naj služi takim plitvim dušam za tarčo, kamor mečejo umazanost svojih ust in svojega jezika, ali pa če čutijo v bližini kakšno bitje ženskega spola, potem mislijo, da se jim bodo najbolj prikupili in jim svoje kavalirsko junaštvo pokazali v najodličnejši meri, če bodo začeli prav po vseh notah klafati ali pa na debelo preklinjati.

Če bi ti ljudje, pa naj bodo v delavski ob-

leki, ali naj bodo znotraj kmetije po zunanje pa polizani gizdalini ali naj v elegantni suknji predstavljajo pred svetom mestnega škrica, v resnici pa putepina z mestnih cest, je vseeno; s svojim preklinjevanjem in s svojo umazano, po človeškem blatu ali po hlevskem gnoju dišečo kvanto na ves glas oznanjujejo plitvost svoje duše.

Stanovski razgovori, dnevni dogodki, domači ali tuji, kupčijske zadeve ali lepota narave; vse se mora lepo skriti pred robato kletvino ali pred smrdčo kvanto. Ne trdim, da je ves narod tak. To pa rečem, da imajo taki svinjarji in klafči marsikje glavno besedo, pametni in trezni ljudje pa k vsemu temu lepo molče in se skrivajo, češ, jaz se ne maram kregati in jeziti... Pametno besedo imajo za greh in za prepri in za sovraštvo, svojo bojazljivost in strahopetnost opravičujejo s svojo nepojmljivo miroljubnostjo...

Da, da, dragi moj! Kdor govoriti kaj ne ve... Če bo o vremenu govoril, bi mu še odpustili, če tudi je zdihovanje o grdem vremenu dolgočasno ali slavošpevi lepemu vremenu neprikladni in samo zagozda pametni besedi; k nedostojnemu govorjenju, ki kipi zlasti iz mladostnih ust našega delavstva ali pa tudi našega dijaštva obeh spolov, pa naj bo to na cesti ali na železnici, naj bo to po naših planinah ali dolinah, naj bo to ob naših rekah ali vodah, ne, k temu pa ne smemo več molčati.

Predsednik Zveze bojevnikov g. Mirko Ratej poudarja pred cerkvijo na Brezjah bana g. dr. Marka Natlačenca.

Božjepotna cerkev Marije - Kraljice miru na Kurečku, kamor bodo romali Ljubljanci na angelsko nedeljo.

Radio Ljubljana

Četrtek, 22. avgusta: 7. Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Veselje popevke (plošče), 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra, 14. Poročila, 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20.10 Slovenska slovenice (g. dr. R. Kolarič), 20.30 Koncerti, sodelujejo g. Pretnik Mirko s spremljavo harmonike (g. A. Stanko), 21.15 Reprodukcijski koncert simf. glasbe, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Veseli spored Radijskega orkestra.

Petek, 23. avgusta: 7. Jutranji pozdrav 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Naše veselje (plošče), 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra, 14. Poročila, 14.10 Tedenski pregled Tujakoprometne zveze, 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20. Deset minut za pisanice, 20.10 Spet so se odprla šolska vrata (g. dr. A. Lebarjeva), 20.30 Domači koncert. Sodelujejo Fanje na vasi z Radijskim orkestrom, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Nekatere komornih zvokov (plošče).

Sobota, 24. avgusta: 7. Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Plošča za ploščo pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes, 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Plošča za ploščo pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes, 14. Poročila, 17. Orodna

ura: Počitniške dogodivščine trch navihancev (Clanice Nar. gled.), 17.30 Med igrači (plošče), 17.50 Pregled spoveda, 18. Za delopust igra Radijski orkester, 18.40 Uprava stare Ljubljane (msgr. Viktor Siska), 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20. Znanjopolitični pregled (g. dr. A. Kuhan), 20.30 Hopla, gospe Sreča! Vesela igra o tragediji Dioniziji Smole. Za radio napisal Ježek, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Nedelja, 25. avgusta: 8. Jutranji pozdrav, 8.15 Citralni dueti (g. E. Mezgojits in g. dr. St. Peklar), 9. Napovedi, poročila, 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve, 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga), 10. Za krajši čas (plošče), 10.15 Samospetvi g. Mare Petrič, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek, 11. Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe iz Zvezde, 12. Naši pevci (plošče), 12.30 Objave, 13. Napovedi, 13.02 Nedeljski koncert Rad. orkestra, 17. Kmet. ura. Zadržita kmetke posesti in zadržništvo (g. dr. Jože Basaj), 17.30 Veseli godci, vmes plošče, 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20. Mojstri violine (plošče), 20.30 Pevski in orkestralni koncert. Sodelujejo g. A. Orel, prof. M. Lipovšek in RO, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Zvoki za ples (plošče).

Ponedeljek, 26. avgusta: 7. Jutranji pozdrav 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Charlie Kunz igra šlagerje (plošče), 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Opol-

danski koncert Rad. orkestra, 14. Poročila, 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20.10 O židih v minulih stoletjih (g. prof. Leo Pettau), 20.30 Pevski in orkestralni koncert slovenske glasbe, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Prenos z restavracijskega vrta »Zvezda«.

Torek, 27. avgusta: 7. Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Pisana šara (plošče), 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork., 14. Poročila, 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20. Deset minut zabave (g. Fran Lipah), 20.10 Vulkanska gibala človeške duše (g. prof. Ethin Bojc), 20.30 Pevski zbor »Cankar«, 21.15 Koncert Rad. orkestra, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Wurliske orgle in havajske kitare (plošče).

Sreda, 28. avgusta: 7. Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Pisan venček veselih zvokov, 12. Operne uverture (plošče), 12.30 Poročila, objave, 13. Napovedi, 13.02 Cimermanov kvartet, 14. Poročila, 18.30 Mladinska ura: Simboli v delih Ivana Cankarja (g. prof. Fr. Vodnik), 19. Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20.10 Delavčvo domoljubje in gospodarsko vprašanje (g. Milan Valant), 20.30 Pevski koncert g. Borisa Popova, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek, 21.15 Citralni trio »Vesna«, 22. Napovedi, poročila, 22.15 Stadkarije (plošče).

NAZNANILA

Na banovinski kmetijski šoli na Grnu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimška pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši II. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj zadržani sinovi kmetijskih starišev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Lastnoročno spisane prošnje, kolikovane z banovinskim hotelem za 10 din je poslati ravnatelju banovinske kmetijske šole na Grnu čim prej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnje je priložiti: 1. Kmetni list, 2. Domovnico, 3. Zadnje šolsko spričevalo, 4. Spričevalo o navedenosti oisk prosilcev, ki ne stopijo v zavod neposredno iz katke šole, 5. Izjavo starišev, odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din) s katero se zavestejo plačati stroške šolanja (solnine). Zavazati se morajo tudi, da bodo plačevali solnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega vzroka predčasno zapustil zavod, 6. Tisti, ki reflektivno na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpota) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) starišev ali varuha, da bo njih sin odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev, 7. Uradno potrdilo občine: a) Koliko je posestvo veliko (v ha), b) Kolikšen je predpis direktnih davkov, c) Število družine, potrebni koliko je za neprekinjenosti otrok ter event. druge družinske razmere, d) Koliko redijo konj, goveje živine, prašiče? — Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

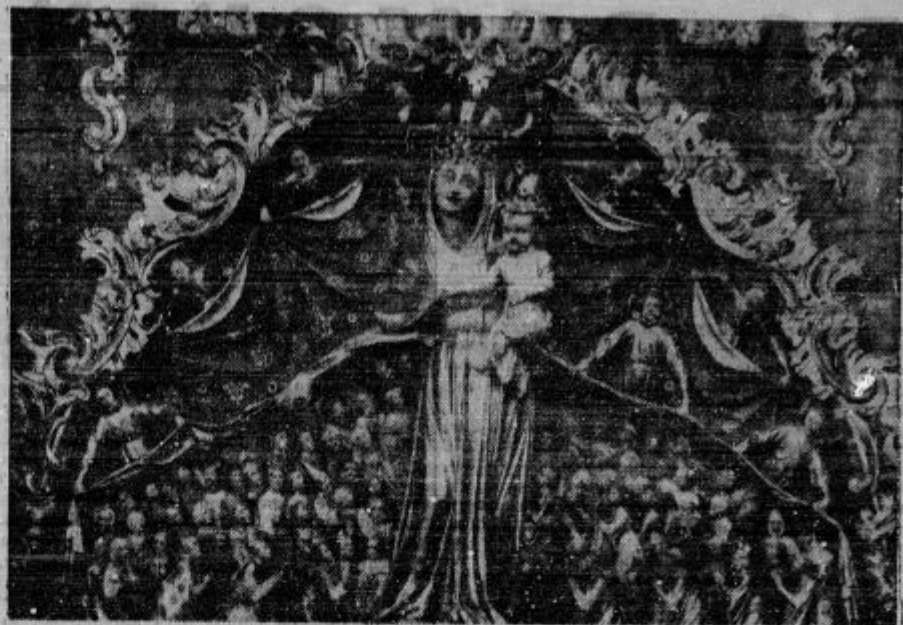
Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preizkusi njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbina znaša od din 350— do din 100— po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno v naprej. Prošilci za banovinsko šolanje morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Kamnik pri Preserju. Dne 31. julija je gnil domači sin dva vola in tečico na pako. Živina se je na pai izgubila in je n. bilo mogoče do danes najti kljub vestnemu iskanju. Za živino je izginila vsaka sled. Kdor bi jih našel in mogel dati kakšno informacijo, naj nemudoma javi lastniku Petru Albertu, Kamnik števil. 47, pošta Preserje pri Ljubljani, ali pa orošniški postaji ali županstvu. En vol je imel na vratu velik zvonec in je tigraste barve, drugi vol je rjave barve in star okrog 4 let, tečica je pa sivkaste barve in stara okrog 3 let. Kdor bo sporočil uspešno poizvedbo, mu bo posestnik in lastnik omenjene živine povrnil

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Ministra dr. Štef (levo) in Konstantinovič na Bledu pred Park-hotelom

Kip Matere božje v rasprostrim plaščem v znameniti cerkvi na Ptujski gori, kamor hodo romali Slovenci v soboto dne 24. avgusta.

Deklica v narodni noši pozdravlja g. brna dr. Natlačena pred novo postajo in mu izroča topek gorenjskih rož.

Novo postajno poslopje Otoče-Brezje.

Plezalci se vzpenjajo po novi poti na Ojstrico

Škof dr. Gregorij Rožman blagoslovja Marijin steber poleg novega kolodvor. poslopja

PO DOMOVINI

Dopolnitve viničarskega reda

Ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je predpisal spremembe in dopolnitve v uredbi o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskem redu), ki je bil uveljavljen lanske leto.

V novi uredbi so izpopolnjena določila o viničarjevih prejemkih v čl. 6 tako, da brez viničarjeve privolitve delo v akordu ni dovoljeno. Novo je tudi določilo, da je globoka kop, naj si bo jesenska, zimska ali pomladanska, tista kop, pri kateri se kopije 35–50 cm globoko ne glede na gnojenje. Kop, pri kateri se samo praži, ni globoka kop. Novi čl. 8a določa, da je mleko od viničarjeve živine viničarjevo. Kjer je navada, da dobi viničar mezo ali del meze v mleku, ki ga mora sam vnetiti, mu mora vinogradnik dati v denarju tisto razliko, ki ni pokrita s izkupitkom za mleko, razen tega pa mu mora dati tudi odškodnino za trud in čas, izgubljen pri prodaji.

V čl. 15 je dodano tole na novo: Pijača je obvezna dajalec tam, kjer je bilo doslej dajanje pijače v navadi. Tudi tam, kjer dajanje pijače doslej ni bilo v navadi, pa se pijača daje, so njena vrednost ne sme odračunavati od meze. Viničar nima pravice do odškodnine v navedenih primerih, če ne pije.

Nov je čl. 16a: Za dela, ki jih po tej uredbi oz. po pogodbi opravlja viničar s svojimi delovnimi močmi, sme vinogradnik najeti tuje delovne moči samo v primerih, ko viničar s delovnimi močmi, ki jih je po pogodbi dolžan imeti, zaradi vremenskih razmer ali nenadno nastopivih rastlinskih bolezni ne bi mogel opraviti dela v takem času, da se gospodarstvo obvaruje večje škode. Kdaj se mora kakšno delo opraviti in vrstni red dela na vsem posestvu določi vinogradnik.

V čl. 23 je novo določilo, da je vse, kar viničar pridelal na deputatni zemlji in kar dobi kot odškodnino za opravljeno delo, njegova last. Če namerava od teh pridelkov kaj prodati, jih mora med službeno dobo pouditi v nakup najprej vinogradniku, če pa ta ne kupi, pa svojemu nasledniku in sicer po dnevni ceni. Če viničar pusti v viničariji seno iz vinogradniškega zemljišča, mu mora vinogradnik na zahtevo plačati dnuje za dneve, ko je to seno spravil, če ni za to delo že plačan. Če dobi viničar trga kot deputat, so njegova last in jih lahko odprje, če pa dobi seno in slamo samo za uporabo, mora pri odselitvi seno in slamo, ki se nista uporabila, pustiti nasledniku.

Iz raznih krajev

Slovenska dijaška zveza, predstavniška kulturna organizacija slovenskega dijaštva, se bo udeležila slovenskega odkritja spomenika kralja Aleksandra I., ki bo 6. septembra v Ljubljani. Zato poziva vse člane in članice, ki imajo članke kroje, da se slavnosti gotovo udeležijo in obenem takoj prijavijo udeležbo pisarni SZD v Ljubljani (Miklošičeva c. 5). Volnja bo četrtinska. Podrobnosti objavljamo bo Zveza poslala vsem prijavljenim. — Bog, narod, država! — Zvezni odbor.

Na Rakovniku pri št. Ruperta je pogorela hiša železniškega delavca Ivana Zavrla. Zavrl je imel sicer hišo zavarovano pri Vzajemni zavarovalnici,

ni pa imel plačane premije, kar je predpogoj vsakega zavarovanja, če hoče priti do odškodnine, vendar mu je imenovana zavarovalnica kljub temu izplačala vso odškodnino in mu s tem omogočila, da si bo postavil nov dom. Res lepo dejanje in vso priznanje Vzajemni zavarovalnici! Letošnja letina, kar se tiče letodca, bo še kar nekam dobra in zadovoljiva. Le sadja in vina bo bolj malo. No pa glavno je kruh in za tega Bogu hvala! Limbarska gora pri Metavah. Pri sv. Valentinu na Limbarski gori bo običajni cerkveni romarski shod ter slegnanec tudi letos na angelško nedeljo. Letos pade ta nedelja na 1. septem-

ber. Spored cerkvenih slovesnosti bo naslednji: Na predvečer v soboto 31. avgusta bo ob 8 zvečer pridiga, nato pete litanije. V nedeljo sv. maša ob 6 zjutraj in ob 10. Oba dneva bodo na razpolago spovedniki za prejem sv. zakramentov. — Limbarska gora je znana kot ena najlepših razglednih točk, dostop mogoč in lahek od katere koli strani, zveza s avtobusi ugodna bodisi na progi Ljubljana–Celje, a postajališča Krašnja, ali Spodnje Loke in na progi Ljubljana–Moravče, Romarje in turiste vlijudno vabimo.

Vel. Mraševo. Dne 4. avgusta je umrla v Vel. Mraševem Neža Jurečič v starosti 78 let. Rajnica je bila mnogoletna neutrudljiva salzijska sotrudnica in vneta razširjevalka dobrega tiska. Kako je bila poštenjavna pri nabiranju prispevkov za različne dobrodelne ustanove in sv. maše, ve samo On, pri katerem je uživa sedaj zasluženo plačilo.

Sevnica ob Savi. Dne 8. septembra porajajo sevniki delavci na Sveto Planino nad Trbovljami. Polovična vožnja. Zjutraj se peljemo do Trbovelj in zvečer se vrnemo. Po pridigi in svetli maši bo na prostem veliko delavsko zborovanje in prepevanje slovenskih narodnih pesmi. Prav vse delavce vabimo, da pohite na prelepo Sveto Planino, da se izroče božjemu varstvu. Vabimo tudi vse prijatelje delavcev, mlade, stare, moše, žene, lante, dekleta. Pojasnili se dobe pri Obrtu v Šmarju ali pa v kapitaniji. Pohitite s prijavi. Na svidenje 8. septembra na sevniki postaji!

Metlika. V prečni grob smo položili pri Treh farah mladeniča Lojzeta Vrančarja iz Slanve v. sl. Pokojni Lojze je bil miren in značilen fant. Pokojnemu komaj 20 let staremu Lojzetu, vsaj mir in pokoj! — Romarski shod pri Treh farah bo v nedeljo 25. avgusta. Vabimo vernike od blizu in daleč! — Živahna je postala kupčija za vino zadnje dni. Skoraj bodo prazne sidanice. Cena je 5 din za liter pri vinogradnikih.

Vel. Lašče — Sv. Rok. Na sv. Roka dan in nedeljo, dne 18. avgusta, je bilo tu veliko romarjev, ki so prišli od blizu in daleč prosi sv. Roka za pomoč. Cerkev pa je bila za tako slavnost tudi pripravljena, s vsemi vsa prepletena, s svečami cvetličami in zelenjem okrašena. Vsem pa, ki sta se trudili, da je slovesnost lepo uspela, Bog obilo plašaj!

Zagorje ob Savi. Posestniki iz Jablane nad Colnčami so dobili pred nedavnim nov vodni rezervar. Zgradila ga je zagorska občina, katere župan in odbor imata popolno razumevanje z po-

Gospod Volodijovski

Na povelje Ketlinga in Volodijovskega so začeli spet metati ročne granate v smeri, odkoder je prihajalo zveščanje krampov. Toda povelje ni bilo mogoče spoznati, ali dočeti ta naša obramba kakšno škodo obdelovalcem. Poleg tega so vsi obrabali oči za povernost na mesto, na katere so letele cele jate ognjenih pištev. Nekateri izstrelki so se razpokavali v valovi, drugi pa so leteli v ognjenem lohu petko neba in padali med strice hiš. Nenadoma je krvavoredeč žar na nekaterih mestih poglaval temo. Gorela je cerkev sv. Katarine, cerkev sv. Jurija v ruskem okraju, v kralutim pa se je vnela tudi armenska katedrala, ki je bila zaigana sicer že podnevi, zdaj pa so jo granate rova vigne. Pohar je v vsakim trenutku naraščal in razsvetlil vsi okoličin. Vpiti je iz mesta je prihajalo prav do starega gradu. Človek bi bil mislil, da gori celo mesto.

Slabo je to, je dejal Ketling, »ker upade meščanom pogum.«

»Naj zgori vse,« je odgovoril mali vitez, »da se le ne zdrobi skala, s katere se je mogoče braniti!«

Med tem je naraščalo vpitje čimdalje bolj. Od katedrale so se vnela armenska skladišča dragocenega blaga, zgrajena na trgu, ki je pripadal tej narodnosti. Gorela so tam velika bogastva v zlato, srebru, divanah, kočah in dragih tkaninah. Čez nekaj časa so se začeli karati tu in tam ognjeni jeziki nad hišami.

Volodijovskega je zelo zaskrbelo.

»Ketling,« je rekel, »spazi na mehanje granat in zaviraj, kolikor moreš, vrhanje mra, jaz pa skotim v mesto, ker mi srce zastaja od strahu za gospe dominikanke. Hvala Boga, da

so pustili grad pri miru in da se lahko odhajim...«

V gradu takrat res ni bilo veliko dela, zato je mali vitez sedel na konja in odjahal. Vrnil se je čez dve uri v družbi gospoda Mušalskega; ta je po tisti nezgodi, ki ga je zadela v boju s Hamdijem, je okrevljal, zdaj pa je prihajal na grad v mnenju, da bo mogel pri naskokih zadati poganom s svojim lokom obšuten poraz in si pridobiti neizmerno slavo.

»Pozdravljen,« je rekel Ketling, »jaz sem bil že nemiren. Kako je tam pri dominikankah?«

»Vse dobro,« je odgovoril mali vitez. »Ne ena granata se ni tam razpočila. Kraj je v zatišju in na varnem.«

»No, hvala Bogu! Pa Kržiša tam ni v strehi?«

»Mirna je, kakor bi bila doma. Obe z Baško sedita v eni sobi in gospod Zagloba z njima. Tam je tudi Novovijeski, ki se mu je zavest vrnila. Prosil je, da bi šel z menoj na grad, pa se ne more še dolgo držati na nogah. Ketling, pojdi zdaj ti tja, jaz pa te kva takaj namostoval.«

Ketling je obšel Volodijovskega, ker ga je zelo srce vlečlo k ljubljani Kržiši, in takoj je akuraj, naj mu dajo konja. Preden pa so ga pripeljali, je še vprašal malega vitezja, kaj je slišati v mestu.

»Meščani zelo pogumno gasijo ogenj,« je odgovoril mali vitez, »toda bogatejši armenski argovci, videč, da jim gorijo skladišča, so poslali k škofu deputacije, ki sili vanj, naj bi mesto predal. Ko sem to izvedel, sem šel tja, čeprav sem se zarekel, da ne pojdem več k tem postveščanjem. Tam sem počel enega po zobe, ki se je najbolj zavremel za predajo, za kar je bil škof name hud. Slabo je, brat, tam je prevrta ljudi čimdalje večja bojzljivost, čimdalje manj dajo na našo pripravljenost za obrambo. Grajojo nas tam, ne kva-

lijo, ker pravijo, da spravljamo brez koristi mesto v nevarnost. Slišal sem tudi, da so planili na Makoricekega zato, ker se je protivil pogajanjem. Sam škof mi je rekel: »Ne veri ne kralju se ne odrekam,« s kaj nam more koristiti nadaljnje upiranje? Ali ne vidiš — pravi — kako bodo zaradi tega svetišča onesčičena, čestite žene oskrnjene in nedolžni otroci v sužnost odvlečeni? Še pogodbo pa — pravi — še lahko zavarujemo njihovo usodo, sebi pa zagotovimo prost prehod?« Tako je govoril škof, gospod general pa je z glavo kimal in ponavljal: »Rajši bi padel, toda to je resnica!«

»Zgodi se volja božja,« je odgovoril Ketling.

Volodijevski pa je roke lomil.

»In če bi bilo to vse res,« je kriknil, »toda Bog mi je priča, da se še lahko branimo!«

Med tem so pripeljali konja. Ketling se je urno začel odpravljati, Volodijovski pa mu je rekel na pot:

»Previdno čez most, ker tam padajo granate na gostio!«

»Čez eno uro se vrnem,« je rekel Ketling. In odjahal je.

Volodijovski in Mušalski sta se takoj odpravila na pot okoli obzidja.

Na treh mestih so metali ročne granate, ker se je na treh mestih oglašalo zveščanje. Na levi strani gradu je vodil to delo Lušnja.

»Kako pa gre tam?« je vprašal Volodijovski.

»Slabo, gospod poveljnik,« je odgovoril stražmojster, »sivci že sede v skali in komaj pri vhodu je večasih komu lupina na poti. Nismo veliko dosegli...«

Na drugih mestih je šlo še slabše, tembolj, ker se je nebo pooblatilo in je začel padati dež, ki je zamakal prižigalne vrvice v granatah. Tudi tema je ovirala delo.

trebe okolice. Vnašani iz Jablane se g. županu in obči upravi najlepše zahvaljujejo. — Cesta na Sv. Planino čez Jezero je za silo že popravljena. Zadnje neurje jo je hudo zdelalo. — Nova tovarna kletja, last g. Ino je že pod streho. — Z škofijsko sinodo je bila pri nas proglašena nova dekanija Zagorje ob Savi. Fara je proslavila to povišanje v dekanijo oni torej zvečer z bakljado godbo in podoknico novemu dekanu, dosedanjemu župniku g. Francetu Markežu.

Trebnje. Na učiteljskem domu v Dolnji Dobrovi je umrl 28 letni vzorni mladenič Kunštek Franc. Naj počiva v miru!

Škofjan pri Mokronogu. Prejranji četrti zjutraj ob 2 je v Goriški vasi nastal silno nevaren požar pri posestniku Jožetu Ruparju. Upepelil je vsa velika, skoraj nova, gospodarska poslopja s senom, pšenico, ovsom in orodjem. Rupar ima zelo veliko škodo. V nevarnosti je bila cela vas. Požrtvovalni gasilci so vas rešili; zgorelo je le še gospodarsko poslopje Cvetu Francu, ki je s tem močno prizadet. — Nedavno je prišla v našo šolo že druga kolonija ljubljanskih mestnih otrok. Prvih so bile deklice, sedaj so prišli dečki. Prva kolonija je cel čas kar najlepše vplivala na kraj. — V Dobruški vasi je smrt pokosila 83 letnega Janeza Fabjana in 87 letnega Josefa Umka. V Škofjanu so nedavno pokopali v Ljubljani umrlo znano škofijsko gostilničarko Alojzijo Zopet. Oni dan pa je bil na Otoku zelo lep pogreb Terezije Strojine žene znanega živinorejca Antona Strojina. Naj počiva v miru!

Škofja Loka. V cvetu mladosti je umrla Pavla Božnar iz Gabrja, v večnosti je odšel Henrik Božič iz Starega dvora in Marija Kovač iz mesta. Oni ponedeljek pa smo pokopali Tineta Bernik, ki je bil doma na Osojah pri Sv. Barbari. Umrl pa je v občinski ubožnici. V Poljanah je preminul naš rojak Kalan Franc iz Pušata. Vsem naj bo Bog dober plačnik, preostali iskreno sožalje! — V nedeljo, 25. avgusta, ob 8 zvečer bo vprizorilo Kat. prosvetno društvo v Škofji Loki izredno zanimivo in lepo igrano »Simkovic, meščansko komedijo v 3 dejanjih. Vsi iskreno vabljeni! Luč z gorja se bo igrala 8. septembra, Finžgarjeva »Naša kric« pa 22. septembra. Prepričani smo, da bo vedno velik obisk tudi iz okolice, saj se bodo igrala same najlepše, predvsem narodne igre!

Poljane nad Škofjo Loko. Umrl je trgovec Franc Kalan, star šele 30 let. Bil je vnet član Prosvetnega društva navdušen igralec in cerkveni pevec. Zapustil nas je dosedanji g. kaplan Viktor Schweiger. Ohranili ga bomo vsi v najlepšem

Molitev k Mariji v Hribeih

Tvoj zvon, Marija, v srečo mi odmeva,
Tvoj zvon, Marija, vedno mi prepeva,
Ko mi od žalosti trpi srce,
Ti z zvonom Svojim lajšaj mi gorje.

Marija v Hribeih, Ti si moja mati,
Ti meni hočeš pomagati.
Nikdar v trpljenju me ne zapustiš,
kot nekdanj Simon — nosiš z mano križ.

Ti, Mati, vedno si mi pomagala,
tolazbe, upa novega mi dala.
V trpljenju k Tebi pohitim,
pri Tebi srečo prave spet dobim.

Ti duhi moji mir si podelila,
z veseljem sladkim si mi jo pojila.
Me zapustila nisi Ti nikdar,
o Mati, z mano bodi mi vsekdar.

Pred Tabo, Mati, zopet poklekujem,
v težavah novih, Mati, obupujem.
Zato pa s prošnjo novo k Tebi grem,
da boš mi pomagala, dobro vem.

spominu! Našo župno cerkev bomo lepo znotraj in zunaj prebelili in prenovili. — Prostor pri cerkvi pa je deloma že jeseni, deloma pa spomladi preuredilo Tujsko-prometno društvo.

Škofja vas pri Celju. Toča tudi delu naše občine ni prizanesla. Napravila je ogromno škodo. Sedaj je prešla občina podporo v iznosu 12 tisoč dinarjev. Toda, kaj je to, ko je pa v prizadetih vaseh enemu samemu kmetu napravila škode za gorjono vsoto. — Rdečica gospodari po naših svinjah. Škoda je zopet ogromna. Treba bo izvesti ponovno cepljenje svinj.

Nazarje. V nedeljo, dne 1. septembra bomo v Nazarjih praznovali slovesen in pomemben dan. Na ta dan bo blagoslovitev in slovesna otvoritev novih železo-betonških mostov in ceste preko Savinje ob

gradu Vrbovec ter »Toničevega« mostu preko Drete. Slovesnosti se bo udeležil tudi ban dr. Marko Natlačen, ki ga bomo sprejeli ob 9 dopoldne, nato blagoslovitev in otvoritev ceste in mostov. Po otvoritvi bo maša na prostem pred gasilskim domom. Novi železo-betonški mostovi — štirje so — trije manjši, ki vodijo preko strug in odtokov Savinje, in glavni 64 m dolg, nad glavno strugo Savinje speljani »Ribičev« most tik ob gradu Vrbovec ter na novo preložena cesta, so bili dograjeni v glavnem že lani. Zadoja cestna dela pa so bila končana letošnjo spomlad. Stroški zgradbe so znašali 1.493.239 dinarjev, gradilo pa je podjetje inž. A. Umeka iz Ljubljane. Kolikšnega pomena je za naš kraj in ravno tako za ves gornjegoriški okraj, ki obsega vso gornjesavinjsko dolino, novi most in s njim ustvarjeno novo važno cestno križišče, pa bodisi v gospodarskem ali turističnem oziru, bo lahko spoznal vsak tujec že ob samem pogledu na krasne naprave, ko se približa biseru gornjesavinjske doline — Nazarjam.

Lipnica z okolico Radovljice. Krajevni kmečki zvezi Kamnagorica in Radovljica sporočata, da se vrši pri tov. Ažmanu Antonu na Lancovem v nedeljo dne 25. avgusta ob 3. popoldne sestanek vseh voznikov, ki vozijo hlode iz Jelovice. Ker je zadeva važna za okolico, ste vljudno vabljeni, da se tega sestanka zanesljivo udeležite vsi vozniki iz okolice Lancove in Predtrga. Vabljeni ste pa tudi g. lesni trgovci, ki nameravate kupiti obdelani les, ki se nahaja v državnem gozdu Martinček. Ker je zadeva gospodarskega značaja, ste vsi vabljeni.

Trboje. Dne 15. septembra bo priredilo Prosvetno društvo tombolo na društvenem dvorišču. Dobitki bodo zelo lepi in raznovrstni. Pridite v obilnem številu. Tablice bodo po 3 din naprtdaj. Pričetek popoldne ob 3. Prosimo, da bi okoliška društva isti dan ne prirejala kakih prireditev, ampak v obilnem številu se udeležila tukajšnje tombole. Ves dobiček se porabi v društvene namene, zlasti še za plačilo dolga. — K obilni udeležbi vabir Odbor.

Škofja Loka. Pred 20 leti je takratni kaplan g. Filip Terčelj uvidel nujnost, da se ustanovi v Škofji Loki mestna ubožnica. Od l. 1920. pa do l. 1938. so ubožnico oskrbovale št. tolske sestre iz Maribora, od tedaj dalje pa št. sestre Čudodelne svetinje. Ubožnica je uživala splošno podporo. Mestni ubožnici želimo, da bi se pod skrbnim in požrtvovalnim vodstvom sester razvijala najbednejšim v korist. — Na Poljanski cesti je umrla gostilničarka in trgovka Marija Kovač.

Volodijovski je peljal gospoda Mušalskega nekoliko na stran, oostal in rekel naglo:

»Poslušaj, gospod! Kaj pa, če bi takole poskusili tiste krite v votlinah udušiti?«

»Zdi se mi, da je to gotova smrt, saj jih stražijo vendar celo janičarski polki! Ha, poskusimo!«

»Res jih stražijo polki, toda noč je temna in lahko se jih loti zbežnost. Pa pomisli, no, gospod: v mestu mislijo na predajo; zakaj? Zato, ker pravijo: »Mine so pod vami, ne ubranite se!« Zaprla bi se jim usta, ko bi jim takole še danes ponoči poslali vest: »Ni več min!« Ali je vredno za tako stvar tvegati življenje ali ni vredno?«

»Vredno, pri moji veri, vredno!«

»Na enem mestu so pred kratkim začeli vrtati,« je rekel Volodijovski, »ste pustimo v miru, toda, glej, na tej in na oni strani so se že zelo zarili. Ti, gospod, vzameš petdeset dragoncev, jaz jih vzamem prav toliko, pa jih poskusimo zadušiti. Ali te je volja, gospod?«

»O, seveda, čimdalje bolj! Za par vzamem nekaj zagovor za topove, morda naletimo po kakšno hakovnico.«

»Če nal-timo nanje, dvomim, dasi stoji nekaj hakovnic blizu, vendar jih ne vzemi, gospod. Počakali bomo samo Ketlinga, ker bo on boljše nego drugi vedel, koka bi nama v nenadnem primeru prišel na pomoč.«

Ketling je prijahal, kakor je obljubil, točno ob minuti, pol ure kasneje pa sta se dva oddelka dragoncev, vsak po petdeset mož, približala vrzeli in se začela tiho plaziti skozi na drugo stran. Potem sta izginila v temi. Ketling je ukazal še nekaj časa metati granate, toda ne dolgo, slednjije je delo ustavil in čakal. Srce mu je bilo nemirno, zakaj dobro je razumel, kako predrzno je to podjetje. Preteklo je četr ure, pol ure, cela ura, zdelo se je, da bi že morali biti na licu mesta in delo

začeti; ko pa je pritisnil uho k zemlji, je bilo mogoče natanko slišati mirno vrtenje.

Nenadoma je na levi strani grajskega podnožja počil strel iz pištole, ki pa v vlažnem zraku in spričo streljanja z okopov ni bil posebno glasen in bi bila posadka morda preslišala, da ni nastal takoj nekak strašen hrup. »Dospeli so,« je pomislil Ketling, »toda ali se vrnejo?« Tem pa so zadoneli kriki ljudi, ropotanje bobnov, žvižganje piščalk, pokanje janičarskih pušk, naglo, a zelo brez reda. Strelji so odmevali od vseh strani in v velikem številu; očito so prihileli celi oddelki podkopnikov na pomoč, toda kakor je gospod Volodijovski naprej videl, nastal je vrvež in zmeda se je polastila janičarjev, ki so se v strahu, da se ne bi med seboj obstreljevali, javljali drug drugemu z glasnimi klici in streljali pri tem na slepo in deloma v zrak. Vpitje in streljanje je naraščalo čimdalje bolj. Kakor kadar vderejo krvi lakomne kune sredi glube noči v kotošnjak, pogreznjen v spanje, v tihiem hramu pa nenadoma nastane neizmeren šunder in hrup in kokodakanje — tak dirinjal se je vzdignil nenadoma okoli gradu. Z okopov so začeli metati na obzidje granate, da bi razsvetlili temo. Ketling, ki je bil nameril nekaj deseterice topov na turške stražne vojske, je odgovoril s kartečami. V ognju so bili turški rovi, v ognju je bilo obzidje. V mestu so začeli biti plat zvona, zakaj splošno se je mislilo, da so Turki že vdrli v trdnjavo. V okopih pa so nasprotno sodili, da je močno krdele oblegancev napravilo izpad in naskakuje zdaj vsa dela hkrati — in razlegel se je splošen klic k orožju. Noč je olajšala predrzno podjetje gospoda Volodijovskega in Mušalskega, kajti postalo je zelo temno. Topovski strelji in granate so vselej samo za trenutek raztrgale temo, ki je bila potem še bolj črna. Naposled so se nenadoma odprle nebeske zatvornice in potoki dežja so se začeli vlivati na zemljo.

Grom je preglušil streljanje in valem se naokoli, zamoško bobneč in bučeč strašno odmeval med skalami. Ketling je skočil z nasipov, pohitel na čelu majhnega oddelka k vrzeli in čakal.

Toda ni dolgo čakal. Kmetu so zamrgolele temne postavbe med kladami, s katerimi je bila odprtina zadelana.

»Kdo gre?« je kričnil Ketling.

»Volodijovski,« je zadonel odgovor.

In oba viteza sta se čez nekaj časa objela.

»Kaj je? Kako je tam?« so izpraševali častniki, katerih se je vedno več nahajalo pri vrzeli.

»Slava Bogu, podkopniki so popolnoma pobili, orodje polomljeno in razmetano. Uničeno je njih delo!«

»Hvala Bogu, hvala Bogu!«

»In Mušalski, ali je s svojimi že tu?«

»Ni ga še.«

»Morda bi jim skočili na pomoč! Gospodje, kdo je pri volji?«

Toda v tem trenutku je vrzel zopet zamrgolela. Vračali so se namreč uno ljudje Mušalskega, a v znatno manjšem številu, ker jih je mnogo padlo od krogel. Vendar so se vračali veselo, ker so imeli prav tako ugoden uspeh. Nekateri vojaki so prinesli s seboj krampe, svedre, pikone, s katerimi se lomil skalovje, kot dokaz, da so bili v podkopu samem.

»Kje pa je gospod Mušalski?« je vprašal Volodijovski.

»Saj res! Kje je gospod Mušalski?« je ponovilo nekaj glasov.

Ljudje, ki so bili pod poveljstvom pre-

slavnega lokostrelca, so se začeli ogledovati, med tem pa se je neki dragonec, močno raz-

njen, oglašal s slabim glasom:

»Gospod Mušalski je mrtev. Videl sem, kako je padel, tudi jaz sem padel poleg njega, a jaz sem se dvignil, on pa je ostal...«

(Nadaljevanje prih.)

Otvoritev gostilne

Otvoritev. Prav za prav prevzem. Ali otvoritev se lepše sliši in bolj vleče. Oče je umrl nagle in neprevideane smrti, in žalujejo ostali so si deloma v miru, deloma v prepričanju razdelili njegovo imetje. Na enega brata oziroma sina je padel grunt, na drugega pa gostilna. Ostali pa so se zadovoljili z doto in z izplačili.

Ni še popolnoma minil čas »dovernega« za-lovanja, gostilna je v tem času pravilno obratovala. Vsaj nihče se ni pritoževal, da bi ne bil postrežen s pijačo, kolikor sta mu jo pozelela grlo in srce. Ali gostilničarke še ni bilo pri hihi, brhke Marijanice z nakravžanimi lasmi, z rdečimi lici in črnimi obrvmi. Zato je bilo treba »otvoritve«. Nova metla dobro pometa, nova gospodinja pa še boljše kuha in streže.

Kričeti lepaki in letaki so že skozi teden dni zgovorno oznanjevali in napovedovali slovesno otvoritev z godbo, s čisto novimi vini in z vse-spolno zabavo. Točila so bo prvovrstna turška kava, bogat srečolov bo zadovoljeval cenjeno ob-dinstvo, sploh se bo cedito na otvoritvi samo me-dovje in cukrovje.

»Godba in ples, jagnje na račju vmes, kos pečenega prašiča in prala sosedovega telička: vse se bo dobilo po bajno nizkih cenah! Vse to so s pavkami in trompetami oznanjevali v ne-deljo zjutraj po prvi maši najeti godeji in kričaji, da bi popoldne nihče ne zamudil redke prilike, ko se bo skoraj zastoj najedel in napil, nasedel in naplesal. Gostilne se ne otvarjajo vsak dan!

Dobrodošli gostje, bližnji sosedje in znanci, so že tak dan storili svojo dolžnost, kakaj nihče se ni hotel zameriti novo došli gospodinj, njih število je bilo vsekakor zadovoljivo, ali glavna otvoritev je bila določena šele na večerne ure. Takrat so bili napovedani mesar iz mesta, ki je v novi gostilni dobil novega stalnega odjemalca, priti je moral trgovec, ki bo novo gostilno zakla-dal z dobrotami svoje bogato založene trgovine, povabljen je bil zaslopnik firme, ki bo zalagala gostilno s pristnimi domačimi in tujimi vini in poleg še nešteto pomočnih oseb, ki so obetale svojo pomoč, da bo gostilniški obrat ostal vse-akosi na višku...

Prav tako se je za večer zanimal tudi cvet domače soseske, cvet fantov in deklet, pod okni se je udeleževali otvoritve tudi komaj doraščajoči naraščajoči domači vasi. Lačni in žejni so streljali z usti in z očmi, od kje bo kaj priletelo, bodisi da bo ata toliko gober in prijazen, da se bo spomnil svojih lačenbergarjev, bodisi da bo so-sedov France skrivaj izmaknil kos bele štruce in jo bo pomolil skozi okno spet sosedovemu To-netu, ker mu med tednom skrbi za tobak in mu ga vestno prinaja.

Bombardon in bas, klavinet in tagot so raz-našali po vsej vasi in še čez veselo oznanilo na novo otvorene ali pravkar prevzete gostilne.

Kako pa je že pel tisti psnik?

Menda je rekel, da včasih iz enega samega dneva rada pride dolga reva.

Povest otvorenega dneva ve povedati, da sta se tistega dne do grdega razpila dolgotrajna sosed, Velkavrh in Malovrh. Toliko dni in let sta bila prijatelja, tistega večera ju je pa razbilo razhajenje časti. Pričela so je dolgotrajna pravda, ki je zahtevala brez števila potov in še več prič, ki so se zavzemale deloma za Malovrha, deloma za Velkavrha. Ubogi sodniki pa niso vedeli, komu bi verjeli in za koga bi se odločili, da bi bilo bolj prav. Zakaj nekatere pribe so videlo, drugim se je samo zdelo, da so videlo, nekatere so samo ališale govoriti, da je ponoči hodila do Malovrha k Velkavrhovu hlovska postava, ali da se je gibala mimo njih same senca, ali spet, da je mimo njih bilo ališati šum, pa ne vedo povedati, odkod je prišel in kam je zginil...

Tako se je to pričevanje zavlačevalo v ne-skotnost, stroški so naraščali, sovražstvo pa ni našlo ne konca ne kraja. Pravda je rodila nove pravde in Malovrhova družina v hlevu se je že smanjšala za eno kravo, Velkavrhova je pa že pogrešala enega bika. Mir med dvema prej krot-kima sosedoma pa je bil pokopan za desetletja. Ko bi naši ljudje vedeli, koliko je ljubi mir vreden!

Tisto jutro po otvoritvi so videli okoli hoditi Maltezovega Franceta vsega potoglavovega. Lju-dje niso vedeli, ali je izgubil večerajšnji dan ali ne more najti današnjega. Okoli znanih hiš se videli stikati delavne orožnike in kmalu se je svedelo, da je Maltezov France prišel ob čisto

novo kolo. Reče pa še tega ni dobro vedel, kje ga je najprej pogrešil. Ali je bilo to pred Me-dvedovo gostilno, ali so mu ga poznali pred na-novo otvoreno hišo, kjer je »Bog roko ven po-molil. Če ni morda kolesa zastavil, da je lahko plačal svoj račun? Kdo pa to ve?

»Od Medveda mislim, da sem se še odpeljal,« je hitel dopovedovati orožnikom.

»Kdo pa mislite, da bi bil vam kolo odpeljal?«

»Ko bi človek to vedel, bi pa šel sam po kolo in bi vas ne klical.«

»Tako! Za našo dobroto in naklonjenost zna-te biti še auroviti se je jezil nad njim še bolj priletli komandir orožniške postaje.

»Kaj sem vam pa rekel?«

»O, nič. Kar lepo prijazni ste bili. Si bomo že zapomnili vašo ljubeznivo prijaznost.«

Tako je Maltezov France lepo napravil celo dopoldne z iskanjem svojega izgubljenega kolesa, nazadnje ga je našel doma v veži in ni mu dosti manjkalo, da ni bil naznanjen, češ da je tukaj-nje orožništvo imel za norca.

Oče Mungar, vse časti vredni občinski od-bornik, ki se je rad ponašal, da je za otvorenjo gostilno porabil dosti jezika in tudi precej pod-platov, se je hotel za svoj trud poštno odškod-o-vati, zato je tudi poštno namakal svoj izsušeni jezik, dokler zaradi preobite pijače ni obnemogel. Povlekel se je iz gostilne in se je zavlekel ne-znanokam. Ves ljubi ponedeljek so ga iskali, na-mesto da bi doma seno sušili in kosili. Pa tako lep dan je bil tisti ponedeljek, kakršnih v leto-šnjem deževja polnem letu ni lahko dobiti. Naj-manj tri voze bi bili lahko spravili pod streho

Naznani

d Sprejem mladeničev v Strojno morna-riško šolo v starosti od 15 in pol do 18 in pol let in v Strojno mornariško šolo v starosti od 16 do 18 let. Rok za prijavo je do 31. av-gusta t. l. V Pehotno podčastniško šolo v Bel-gradu, Bileči in Zagrebu v starosti od 18 do 21 let. Rok za prijavo je od 10. oktobra t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobite pismeno ali ust-meno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kap-tan v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismu lodgovor priložite kolek za 10 din.

n Gorje pri Bledu. Katoliško bral. društvo v Gorjah priredi v nedeljo 25. t. m. ob pol 4 pop.tombolo, na katero vabi vse bližnje in daljnjo okolico. — Samo za 2 din, pa toliko lepih in vred-nih dobikov, kakor lepa sobna oprava, moško kolo, umivalna garnitura, ovca, sladkor, olje, pe-trolej itd. Tega se ne dobi na vsaki tomboli. Zato ta dan vsi v lepe Gorje na prijeten izlet in po — srečo! — Tudi z dobrim prizigikom in pijačo bodo naši fantje in dekleta kaj radi postregli. Tombola bo v vseh prostorih Gorjanskega doma. — Nasvidenje!

n Sv. Gregor. Naše prijazne višave vabijo na pretresljivo igro »Doktor Faust, ki jo uprizori Prosvetno društvo. Da bo omogočena udeležba res vsem, so uprizori dvakrat in sicer 25. t. m. in 1. septembra ob 3 popoldne. Zelo lepa igra! Pri-bodnji dva nedelji torej vsi k Sv. Gregorju!

n St. Vid pri Stični. Na Jernejevo nedeljo, 25. t. m., bodo v Prosvetnem domu igrali silno lepo igro: »Magdina žrtve. Igrajo dijakinje s sodelo-vanjem Dekliškega krožka. Pridite!

n Bele vode. Prosvetno društvo v Belih vodah bo igralo 25. avgusta, na belovoško lepo nedeljo, po večernicah na prostem Finžgarjevo ljudsko igro »Veriga. Vse prijatelje katoliške prosvete vlijud-no vabimo.

n Rove nad Logatecem. V nedeljo, 25. avgusta, bo imela naša mladinska KZ v Rovitah svoj redni sestanek in sicer to pot pri Janežiču. Starši, po-sebno pa mladina, vabljani!

n Ormož. Okrajna kmečka zveza priredi v ne-deljo, dne 1. septembra (v slučaju slabega vreme-na pa 8. sept.) v Ormožu veliko kmečko tombolo. Tombola se začne najkasneje ob pol 4 popoldan na dvorišču graščinskega »Marofca, na kateri bo dobiti 25 velikih tombol ter še 500 drugih krasnih in visokovrednih dobikov. Tombolske tablice se do-be v predprodaji pri vseh krajevnih kmečkih zvezah ormoškega okraja ter v pisarni Kletarske-

suhe mrve, suhe kakor sam želran, tako pa ni bilo nič... Prihodnjo nedeljo so pa delali na travniku za five in mrve, dokler se niso od juga sem privlekli težki, mokri oblaki. In oče Mungar so na večer bridko tožili, da z mrvo letos nimajo sreče, pa je nimajo.

Prejlnji ponedeljek lepega vremena so še po-zabili...

Na večer otvoritve v gostilni pri »Mladi raije je tekla kri, da bi skoro gnala mlinске kamne tri. Dva najboljša prijatelja, Mivnikov Tone in Pivnikov Miha sta si skočila v lase. Ker je vrok takih skokov v lase navadno ženskega spola, po-vejmo, da se je boj začel zaradi Podroviškeve Mice. Mica ni bila najlepša, pač pa najbogatejša nevesta pod našim farnim zvonom. Do otvoritve nedelje je Pivnikov mislil in sanjal, da bo Mica njegova, to nedeljo je pa zvedel, da Mica visi z enim očesom na Mivnikovem Tonetu in da bo skoro gotovo na njem tudi obvisela. Saj za Mico Pivnikovemu Mihu ni bilo ravno toliko, ali z Mico so bili združeni tudi denarji. To je bil glavni povod krvavemu boju in vsemu, kar je potem sledilo. Bolnišnica, komisija, pota k obrav-navam, nepotrebnih zapor...

Koliko je bilo pa še domačih kregov in pre-pirov, koliko je bilo nepotrebnega brskanja po denarnicah in ugibanja, kam je izginilo v eni noči toliko denarja, ali ga je vzela gostilna, ali so ga pobrali godeji, ali se je morebiti skrivaj oglašil kak žepni tat, ne ravno iz Zagreba, am-pak iz domače dežele, o tem pa naša kronika bla-gohotno molči in bo molčala do sodnega dne...

Otvoritev gostilne je torej vsekakor vešč do-godek in posledice otvoritve segajo daleč iz ene-ga roda v druge rodove. Čutiljo jo žepi, čutiljo jo sosedje, čutiljo jo družine, pa tudi gostilničarji sami med seboj.

ga društva v Ormožu. Vse prijatelje kmečkega stanu vlijudno vabi k udeležbi Okrajni odbor kmečke zveze v Ormožu.

n St. Jernej. Dne 1. avgusta je odšel od doma devetletni Rafal Cvelbar iz Sel, malo postava, suhljat v sivih hlačah, rjavem sukniču, v srcaji kratkimi rokavi, bos, gologlav. Boje se nesreče, da je utonil, ali da ga je kdo odpeljal. Prosimo, če bi kdo kaj vedel o njem, ali ga kje videl, naj javi orožniški postaji.

n Škocjan pri Mokronogu. Pri nas bi radi po-stavili prostoren farni dom, ki bi nosil ime po na-šem največjemu rojaku Knobleharjev dom. Imamo že lepo stavbišče, precej denarja in mnogo obliub-ljenega dela in materiala. Pa vse to še ne ho za-dostoval. Zato bomo letos 15. septembra priredili veliko tombolo. Glavni dobiček bo mornarsko kolo. Poleg tega še več tombol in nad 300 drugih do-bitkov v vrednosti nad 15.000 din. Na tombolo še sedaj opozarjamo bližnje in daljnjo okolico. 15. sep-tembra letos vsi v Škocjan na tombolo!

n Šmilber pri Novem mestu. Kmetijsko gospo-dinjska šola v zavodu Šolskih sester de Notre Da-me v Šmilberu pri Novem mestu sprejema za nore šolsko leto 1940-41 dekleta od 16 leta naprej. Po-goj je dajanje predstojništvo zavoda v Šmilberu. V za-vodu Šolskih sester de Notre Dame v Šmilberu pri Novem mestu bo tudi v šolskem letu 1940-41 priv-nemski tečaj za absolventke meščanskih šol in gimnazij. Obenem se morejo učnice tudi učiti stenografije, strojepisja in tujih jezikov.

Ustanovitev komisije za pregledovanje viničar. pogodb

S št. 37a se ustanove na sedežu okrajnih na-čelnikov, v čigar območju so viničarji, posebne ko-misije iz treh članov za pregledovanje viničarskih pogodb. Nadaljna določila navajajo sestav in po-slovanje komisije. Proti odločbi komisije je možna pritožba na bansko upravo.

Spremenjena so tudi kazenska določila v tem smislu, da se kaznuje tudi oni vinogradnik, ki viničarsko službeno razmerje po tej uredbi spre-meni v najemniško, zakupniško ali oskrbniško, da bi se ognil obveznostim po tej pogodbi.

Prijave za obstoječa službena razmerja ma-rajo biti vložene pri komisiji za pregledovanje viničarskih pogodb najkasneje v roku 5 mesecev od dne, ko dobi ta uredba obvezno moč. Po kr-asnejih prijavah ali uradnih zaznanih se ne po-sledijo. Pogodbe za obstoječega viničarska razmerja se morajo spraviti v sklad z določbami te uredbe najkasneje do 1. novembra 1940.

ZAHTEVAJTE NOVI CENIK

Nekaj o Narodni banki

Banka, ki uživa pri nas od države pravico, da sme v imenu države izdajati bodisi kovan ali papirnati denar, se imenuje Narodna banka. Na ta način se država znebi odgovornega dela, da si pridržijo izvestne pravice nad banko in njenim poslovanjem. Tako imenuje kralj na predlog finančnega ministra guvernerja Narodne banke za dobo 6 let. Guverner more biti le naš državljani. V imenu vlade nadzira poslovanje banke vladni komisar, ki ima dolžnost skrbeti, da se vrši poslovanje v okvirju zakona in statutov. Posebnega predstavnika ima tudi minister za trgovino in industrijo.

Sedež Narodne banke je v Beogradu, po večjih krajih ima svoje podružnice.

Glavnica banke znaša 180 milijonov dinarjev in je razdeljena na 10.000 delnic po dinarjev 3000. Delnice se glase na ime in more biti lastnik le naš državljani.

Narodna banka je dejansko blagajnik države. Skrbí za stalnost in varnost denarja, daje državi kratkoročne kredite in brezobrestno posojilo do gotove višine. Če razpiše država posojilo, prevzame Narodna banka skrb za vpis posojila itd.

Pri izdaji bankovcev je vezana na sporazum s finančnim ministrom tako glede oblike kakor besedila. Po zakonu o denarju morajo biti bankovci kriti do 35% z zlatom ali z devizami, ki se morejo takoj zamenjati za zlato. Zato je prav važen posel Narodne banke, da kupuje in prodaja zlato, za kar je vezana s posebno določbo. Kupiti mora vsako količino zlata, ki se ji ponudi v nakup po določenih pogojih. Za izgubljene ali ukradene bankovce, ne more nihče zahtevati nadomestila, če tudi bi vedel za številke bankovcev. Le raztrgani ali poškodovani bankovci se morejo zamenjati proti primerni odškodnini. Kazni za ponarejanje bankovcev so izredno stroge, kar je neobhodno potrebno.

Poleg te blagajniške službe vrši še ostale posle, n. pr. prodaja, nakupuje menice, čeke, sprejema vloge, denar v shrambo itd. Ne more pa vršiti vseh bančnih poslov. Tako n. pr. ne more dajati posojila na hipoteke. A najvažnejši posel banke za narodno gospodarstvo je skrb za pravilno kroženje denarja in plačila za zamejstvo. Vprav radi tega mora voditi oprezno politiko, da drži tečaj dinarja stalno na primerni višini. Pri tem ni važno samo kritje bankovcev, ampak zmožnost, da vse obveznosti pravočasno poravnava. Če pade vrednost denarja, bodisi zaradi špekulacije ali iz drugih vzrokov, vemo kakšno vznemirjenje se polasti ljudstva. Vsak se hoče znebiti denarja in se zato kupujejo nepotrebni predmeti, ali zapravlja denar. Zato mora skrbeti banka, da bodo imeli državljani zaupanje v svoj denar. Če je izdano veliko denarja, ni še s tem rečeno, da je vrednost padla. Toda čim manj je izdanega papirnatega denarja, tem večja je v splošnem vrednost denarja. Vrednost denarja se vzdrži na enakomerni višini z dobro premišljeno obrestno mero. Če je kredit cenen, potem se ustanavljajo podjetja, ki nimajo življenjske sposobnosti. Gradi se nepotrebno, ker je denar pač poceni. Obratno pa počiva gospodarska delavnost, če je obrestna mera visoka. Vsak vlaga denar v hranilnice, kar donša lepe obresti, mesto da bi se potrebno gradilo ali ustanavljala podjetja. Visoka obrestna mera je torej spet nezdrav pojav. Med tema krajnima točkama mora uravnati banka svoje poslovanje, da ne doživlja narodno gospodarstvo pretresljajev, ki ga lahko uničijo. V času vojne in nevarnosti pa ima banka še večji pomen.

O svojem poslovanju izdaja banka vsak teden poročilo, iz tega mora biti razvidno kritje bankovcev. Na vsake tri mesece izdaja banka še posebno poročilo o splošnem gospodarskem stanju države. Taka poročila so nad vse važna.

Posli banke so razmeroma precej donosni. Na dobičku je udeležena tudi država s 30%. Prav zadovoljni pa so delničarji, ki prejemajo vsako leto prav čedne dividende.

Trajanje pogodbe med državo in banko je določeno na 30 let. V tem času se mora pogodba ali podaljšati, lahko pa se tudi razveljaviti.

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po popenjenju stasoma bolezen preneha.

Resni mo je zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Cim prej začnete s mojim načinom prehranjevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoni dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo 10.000 komadov za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi prištevati med one srečnejše.

Zbiralnica za pošto:

Pannonia Apotheke, Budapest 72
Pestfach 83, Abt. Z. 488.

Kadar potrebujete
GONILNE JERMENE
ŽAGE ali
MLINSKE POTREBŠČINE
obiščite trdiko
FR. BRČAR, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 25.

Stanovanja v prejšnjih in sedanjih časih. Prav nobenega vzroka nimamo, da bi zavidali graščakom iz prejšnjih časov njih razkošne sobane. Če vidiš to razkošje, se pač čudiš bogatiji in sijaju prejšnjih ljudi. Vendar so ti ljudje pozimi klavirno prezebali v svojih zrcalnih dvoranah, poleti pa so se skoraj zadušili v posteljah z baldahinom, in kar nič prijetno jim ni bilo sedeti na okornih, z zlato vezeno okra-

Nov redilni prašek

»REDINE« za prašiče. — Vaak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. — Mnogo rahvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko. **Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.** Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

šenih stoli. Če imaš kdaj priliko videti tiste sobane, kjer so slavni mogučniki spali, opaziš neverjetna nasprotja (paradne postelje so bile navadno samo za jutranji sprejem, tako zvani »levere«). Umišne skledke kakih kraljev, na primer, so bile sicer iz umetniškega porcelana, a bile so tako majhne, da bi bile prav zadosti velike za solato treh oseb. Če si ogledamo spai-

Gnojilne črpalke brzoparilniki štedilniki

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabl, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

GAMA

nice kraljice, so bili to majhni kabineti, ki so bili malo daljši kot je kaka postelja in le malo širši, brez okna na prosto, le z majhno linico, ki se pa ni dala odpreti. V taki izbici je bilo pač mučno spati. Kako je bilo šele v tolikanj slavljanih in opevanih viteških gradovih! Tu niso imeli niti toliko lagodnosti in udobnosti, kolikor jih ima dandanes najnavadnejše stanovanje.

»KUBO« brzoparilniki

»bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kotlom«. **KOTLI za ZGANJEKUHO** vseh sistemov in vseh velikosti. *** PRALNI kotli.** **Asbest FILTRI za VINO.** *** Kotli za mlekarstvo in sirarne.** Vsa dela in popravila spadajoča v kotlarsko, kleparsko in ključavničarsko stroko izvršujemo hitro in najceneje. — Priporoča se

»KOTLARKA«

Božič Ivan **Kuk Ivan**
kotlarsko in kleparstvo ključavničarstvo
Ljubljana, Tyrševa cesta 35 * Telefon 37-92
(Danajka cesta, bivše Strojne tovarne in ličarnje)

Rekruti so bili prvič na strelišču. Tožarjev Jaka je sprožil in preluknjaj tarčo točno v sredini, od ostalih deset strelcev katere je moral še oddati, pa ni bilo nobene sledi. Narednik: »Kako moreš vendar tako slabo streljati, saj prvi strel je bil itak le slučajno posrečen.«

Jaka: »Jok, gospod narednik, jaz sem mislil, da moram vseh deset nabojev pognati skozi ono luknjo in tako sem tudi storil.«

Mali oglasnik

Vsaaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali izdeje poslovo odzroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe.

Priljubljen za male oglase se plačuje naprej.

Gepelj in mlitilnica

z rehto, z stresali, dobro ohranjen, kupim. Skufca Janez, Trušče, 4. p. Višnja gora.

Kozolec

dobro ohranjen, s šestimi okni (štanti) — ugodno napredaj. Vprašati: Perušek Alojz, Sevnica.

Dekle

pridno, pošteno, za pomoč gospodinj, ki bi znala tudi malo na polju delati, sprejemem takoj. Plača po dogovoru. — Naslov: Jožef Gogola, Grajska št. 33, Bled.

Družabnika

z 20.000 do 45.000 din sprejme mizarstvo podjetje na prometni točki. Naslov v upravi »Domolj.« pod 12281.

Novo harmoniko

troglavno, trikrat glaseno, 34 tipk, diatonsko, po ugodni ceni prodam. Naslov v upr. »Domolj.« pod 11908.

Koleselj

črn, dobro ohranjen, prodam. Dimnik Jarše 6 pri Ljubljani.

Mizarkega vajenca

in pomočnika sprejme z vso okrobo Molik Aleš, mizar, Gorinja vas 50, p. Logatec.

Smrekeve smole

surove, kupim. Kdor je na zmo obrat, mu pridem na dom pokazati. Zagore, Trbovlje II. št. 169.

Ržene rožičke

vsaako množino, kupujemo po najvišjih dnevnih cenah. Salus, d. d. Ljubljana, Cigaletova ulica št. 5 ali Menges.

Skoraj nova hiša

3 sobe, veža in kuhinja, spodaj klet in hlev, ob banovinski cesti, s cveto, 2 merika posetve, ugodno napredaj. — Pripravno za vsako obrt. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 12121.

Pazor!

14 popolnoma novih šivalnih strojev (konkurnega nakupa) in več koles, pisalnih strojev ter otroških vozičkov (rabljene vrnemo v račun) — prav poceni napredaj pri »Prometu«, nasproti križevniške cerkve.

Čevljarskega vajenca

sprejemem takoj. Hrana in stanovanje pri mojstru. Joško Petrič, čevljar, Cerknica 47, pri Raketu.

Fanta na kmetijo

sprejme takoj Blazjak, Stožice 18, p. Jezica pri Ljubljani.

Krava simendolka

lepa, prav dobra mlečarica, s telefonom, napredaj. Vrtačnik Fr., Tržaska cesta 175.

Moške oblike

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Usnje

domaćera izdelka nudi najugodnejše obrtnikom in kmetovalcem LAVRIČ, usnjarna, St. Vid pri Stični.

Učenca z dežele

odraščajo in krepkega, sprejme takoj Leopold Zore, Kranjska gora. Zadoštuje osnovna šola s 5 izredni z dobrim uspehom. Nastop takoj; hrana in stanovanje v hiši.

Kozolec

dobro ohranjen, s šestimi okni (štanti), ugodno napredaj. — Vprašati na občinakem uradu v Sevnici.

Lipo, javor, bukev itd.

v hladnih ali dekah kupuje Andrej Čufer, Jesenice.

Dva učenca

za belostrojarsko obrt sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Alojz Mali, belostrojarski, Radovičica.

Od 31. avg. do 9. sept.
Ljubljanski velesejem
Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov.

Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zashita pred napadi iz zraka. Zobna tehnika. Naša vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtina. Perutnina, kuni, golobi. Likovna umetnost.

Zabavišče — Toti tester.
Tekma harmonikarjev 8. sept.
Zrebanje daril za obiskovalce.

Polarizna vozna na železnici in parnikih.
Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—.

Nevarna elektrika. Na nekem kmečkem posestvu v bližini francoskega mesta Annecy se je zgodila težka nesreča, ki je zahtevala troje človeških življenj. 30 letni kmet Henri Sermond je pozno popoldne opazil, da sršijo iz električnega transformatorja v njegovem hlevu iskre. Hitro je stekel tja, da bi preprečil morebitni požar. Njegova žena je potem dolgo čakala nanj, na zadnje se je zbrala, da se mu je kaj pripetilo in je odšla v hlev. Ker tudi nje ni bilo dolgo nazaj, je odšla v hlev 12 letna nečakinja mladih zakoncev. Ko je stopila v hlev, je dobila električni udarec in hudo opekline. Med tem je neki sosed telefoniral elektrarni, naj izklopi tok, kar se je takoj zgodilo. Sedaj je bilo ljudem brez uvarnosti mogoče stopiti v hlev. Zaman pa so se trudili, da bi kmetu, njegovi ženi in njiju nečakinji vrnilo življenje.

Za popravilo zvonika

dekanije in župnijske cerkve v Trebnjem so razpisujejo kleparska, tesarska in židarska dela. Začetek dela takoj po oddaji. Ponudbe do 1. septembra zjutraj do sedmih. Po sedmi uri se pri seji farnega odbora delo odda. V pošte pride samo delo brez materiala. Zvonik je gotaki in streha visoka 22,80 m brez okrasov. Pri kleparstvih delih naj se loči delo s pocinkano oziroma bakreno pločevino. Delo mora biti garantirano dobro izvršeno. Več povz. župni urad Trebnje.

KRANJ

Vse za šolo

ljudsko, meščansko, srednjo šolo ter vse pisarniške potrebščine in devotionalije dobite v posredništvu

Jugoslovanske knjigarne v Kranju

(Majdičeva hiša — sodnijska)

Avto je privozil mimo hiše in zbil otroka na drugo stran ceste, kjer je obležal nezavesten. Zadeva je prišla pred sodišče, a sodnik ni mogel verjeti, da bi se bila nesreča res tako zgodila. »Saj otrok ni žoga,« je menil, »da bi tako daleč odletel.« Malla pa tudi ni, da bi moral ostati na zidu,« je odvrnila priča, ki je poprej opisala vse dogodek.

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za izposojništvo 60 din. — Dopline in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa sprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 49-84. Izdajatelj: dr. Gregorij Pačjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarčič.